

UNUTULMA HAKKI VE UNUTULMA HAKKININ MİRASÇILAR TARAFINDAN İLERİ SÜRÜLÜP SÜRÜLEMEMEYECİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

*The Right to be Forgotten and the Evaluation of Whether the Right to be Forgotten
Can be Asserted by the Heirs*

Rümeysa ALUÇ DEMİREL*

Öz: Kişisel veriler başta olmak üzere kişilik haklarına ilişkin en güncel ve yeni nesil haklardan biri unutulma hakkıdır. Bu hak kişilerin geçmiş ve gelecekteki bilgilerinin hatırlanmamasını talep etme hakkını kapsamaktadır. Kişisel verilerin işlenmesinin hukuka aykırı olması ve verilerin işlenmesinde güncel bir yararın bulunmaması gibi nedenler unutulma hakkının kullanılmasını gerektirebilir. Bununla birlikte unutulma hakkının kapsamı somut olayın niteliğine ve şartlarına göre değerlendirilmelidir. Bu hak Anayasada korunan haklarla birlikte değerlendirilerek bir denge içerisinde ele alınmalıdır. Hakların çatışması halinde birey ve toplumun lehine olacak hukuki korumanın öncelikle ele alınması gerekmektedir. Gelişen teknolojiyle kişisel verilerin akıbeti daha da önemli hale gelmiştir. Kişi sadece hayattayken unutulma hakkından yararlanıyor olması ölü kişinin ve yakınlarının menfaatlerini zedeleyebilecektir. Ayrıca çocuğun üstün yararı, doğal afet gibi ölümlü sonuçlanan ciddi kriz durumları gibi meselelerde bireylere ilişkin verilerin, görüntülerin ve seslerin arşivlenmesi, yayınlanması ve bunların arama motorlarında ulaşılabilir olması ölü kişinin ve yakınlarının geleceğe yönelik menfaatlerine aykırılık oluşturabilecek durumlardır. Bu açıdan kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olduğu kabul edilse de unutulma hakkının belli durumlarda mirasçılar tarafından da ileri sürülebileceği kabul edilmelidir. Çalışmada unutulma hakkının kapsamı, alanı, özellikle ölümden sonra hakkın mirasçılar tarafından kullanılıp kullanılmayacağı hususları doktrin ve yargı kararları çerçevesinde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Unutulma Hakkı, Kişisel Veri, Mirasçı

Abstract: One of the most current and new generation rights regarding personal rights, especially personal data, is the right to be forgotten. This right includes the right to request that past and future information of individuals not be remembered. Reasons such as the unlawfulness of the processing of personal data and the lack of a current benefit in the processing of data may require the exercise of the right to be forgotten. However, the scope of the right to be forgotten should be evaluated according to the nature and circumstances of the concrete case. This right should be considered in balance with the rights protected in the Constitution. In case of conflict of rights, the legal protection that will be in favour of the individual and society should be considered first. The fate of personal data has become more important with the developing technology. The fact that the person benefits from the right to be forgotten only while he/she is alive may damage the interests of the dead person and his/her relatives. In addition, in matters such as the best interests of the child, serious crisis situations resulting in death such as natural disasters, the archiving and publication of data, images and sounds related to individuals and their accessibility in search engines are situations that may be contrary to the future interests of the deceased person and his/her relatives. In this respect, although it is accepted that the right to be forgotten is a right strictly attached to the person, it should be accepted that the right to be forgotten can also be asserted by the heirs in certain cases. In this study, the scope of the right to be forgotten, its area, especially after the death of the heirs of the right

Keywords: Right to Be Forgotten, Personal Data, Heir

* Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Üst Kurul Uzmanı,
rumeysaalucdemirel@gmail.com, ORCID: 0000-0001- 7948- 1588.
Makale Geliş Tarihi: 04.02.2024, Makale Kabul Tarihi: 26.04.2024
DOI : 10.57083/adaletdergisi.1484085

GİRİŞ

Günümüzde bireylerin kişisel verileri çeşitli nedenlerle işlenmektedir. Tek bir örnek üzerinden kişisel verilerin tanımını yapmak mümkün değildir. Diğer bir anlatımla sağlıktan cezaya, hukuktan toplumsal meselelere kadar bireyin içerisinde bulunduğu her konumda kişisel bir verinin paylaşılması, kişisel verilerin işlenmesi dolayısıyla bir kişisel verinin ortaya çıkması muhtemeldir. Unutulma hakkının kapsamı da bu yüzden oldukça geniştir. Bahsi geçen kişisel veriler kimi zaman rızaya uygun işlenirken kimi zaman bireylerin rızası alınmadan da arşivlenebilmektedir. Bireylerin kişisel verileri üzerinde tasarrufta bulunabilme hakkını da kapsayan unutulma hakkı önemine binaen ulusal ve uluslararası metinler tarafından desteklenerek düzenleme altına alınmaktadır. Ayrıca bu konudaki yasal çalışmaların gelişen teknoloji çerçevesinde her daim güncel kalması gerektiği düşünülmektedir.

Unutulma hakkının kapsamını ve sınırlarını belirlemek her somut olay için farklılık göstermektedir. Bu durum teknolojinin ve medya araçlarının gelişmesiyle daha da ciddi bir boyuta ulaşmıştır. Her geçen saniye kişiler hakkında bir veri dijital dünyaya işlenmektedir. Bu açıdan unutulma hakkının konusunu oluşturan kişisel verilerin sosyal medya platformlarında, alışveriş sitelerinde, banka uygulamalarında hatta kariyer kapısı olarak kullanılan iş ilanlarında dahi bulunması mümkündür. Söz konusu verilerin işlenmesi veya arşivlenmesi bireye, bireyin yakın çevresine veya üçüncü kişilere avantajlar doğurduğu kadar dezavantajlar da doğurabilmektedir.

Kişisel verilerin kişinin rızasıyla veya rızasına aykırı olarak işlenmesi özel hayatın gizliliği veya kişilik haklarının ihlali gibi konularda somut uyuşmazlıklara yol açabilecektir. Bu durum unutulma hakkının yasal zeminde tartışılmasının önemini artırmaktadır. Kişi yaşarken kendi menfaatleri doğrultusunda unutulma hakkından yararlanabileceği kadar ölümünden sonra da çeşitli sebeplerle unutulma hakkı gündeme gelmelidir.

Kişisel verilerin işlenmesinde veya verilerin yayınlanmasına ilişkin hukuka aykırı somut bir uyuşmazlık unutulma hakkının konusunu oluşturacaktır. Bunun yanında birey hakkında artık güncelliğini yitirmiş, üçüncü kişilerin menfaatlerine aykırılık doğuran verilerin de yine unutulma hakkı çerçevesinde silinmesi, değiştirilmesi, güncellenmesi, bu çerçevede veriye erişimin engellenmesi talep edebilmelidir. Türk hukukunda kişiliğin ölümle sona erdiğinin yasal metinlerce kabul edilmesi kişisel veri veya kişilik hakkı çerçevesinde ele alınan unutulma hakkının ölümünden sonra ileri sürülüp sürülemeyeceği konusunda tartışmaları ele almayı gerektirmektedir. Özel hayatın gizliliği, kişinin onuru, saygınlığı, şerefi, kişisel bilgilerin rızasız biçimde arşivlenmesi gibi meseleler hayattayken bireyi doğrudan ilgilendirmektedir. Kişi hayattayken unutulma hakkının hangi konularda korunacağı, korunması için nerelere başvurulacağı gibi hususlar gerek yasal metinlerde gerek uygulamada karşımıza çıkmaktadır.

Veri sahibi olan ilgili kişinin ölümünden sonra unutulma hakkının ne derece gündeme geleceği, bu hususta mirasçılara tanınan hakların olup olmadığı hususu yasal metinlerde açıklanmamıştır. Bu durum da doktrinde tartışılmakta, mirasçılardan ölüme bireyin kişilik haklarına ilişkin ne gibi işlemler tesis edebileceği üzerinde durulmaktadır. Kişinin ölümünden sonra

yakınlarının vefat eden hakkındaki bir verinin, bilginin, görselin veya sesin unutulma hakkı kullanılarak ortadan kaldırılması gerekebilir. Zira böylece unutulma hakkını kullanmak vefat edenin menfaatini koruduğu gibi kişinin ardında bıraktığı yakınlarının menfaatini koruyabilecektir. Bu durum özellikle dijitalleşen dünyada oldukça elzem bir hal almıştır. Dolayısıyla güncel gelişmeler takip edilmeli, ölümle birlikte kişilik sona erse de unutulma hakkının tamamen ortadan kalkacağı şeklindeki kesin bir kaniya varmamak gerekmektedir. Diğer bir anlatımla unutulma hakkının mirasçılar tarafından kullanılabilmesi hususu da somut olayın gereklerine göre ele alınmalıdır. Ölmeden önce birey hakkında bir verinin işlenmesi, bir görüntünün yayınlanmasındaki amaç, kamu yararı, güncellik, bilgi verme ve alma hürriyeti gibi konular çerçevesinde somut uyuşmazlığın üçüncü kişilere ve ölünün hatırasına ne derece zarar verdiği göz önüne alınarak değerlendirilmelidir. Sonuç olarak mirasçılarının bu hakkı kullanma kapsamı, nedeni ve sınırları teknolojik gelişmelere ve somut uyuşmazlığa göre şekillenmelidir.

Çalışmada unutulma hakkının tanımından, gelişiminden, gerekçesinden bahsedilerek söz konusu hakkın kapsamı kitle iletişim araçları, dijital medya ve görsel-işitsel medya çerçevesinde ele alınacaktır. Unutulma hakkının kullanılması ifade hürriyeti, basın hürriyeti ve kitle iletişim özgürlüğü gibi anayasal haklarla çatışabileceğinden çalışmada bu haklar arasındaki dengenin kurulması da değerlendirilmeye alınacaktır. Akabinde mirasçılarının ölen kişinin kişisel verileri ve kişilik hakkını korumak üzere unutulma hakkını ileri sürebilmeleri, bu hakkın menfaatler dengesini hangi durumlarda etkilediği üzerinde durulacaktır. Söz konusu açıklamalar gerek yargı kararları gerek doktrin görüşleri çerçevesinde değerlendirilecektir. Mirasçılarının unutulma hakkını ileri sürüp süremeyeceği hususu açıklandıktan sonraysa bu durumun özel görünüş nedenleri olarak; çocuğun üstün yararı, doğal afet ve kriz dönemleri, devlet akli olarak istihbari nedenlerle edinilen kişisel veriler üzerinde mirasçılarının unutulma hakkını kullanıp kullanamayacakları değerlendirilerek çalışma sonuçlandırılacaktır.

I. UNUTULMA HAKKI

Unutulma hakkı kişisel veri kavramıyla bağlantılıdır. Kişisel veri, bireyin şahsi, ailevi, mesleki bilgileri veya kimliğini ortaya çıkarabilecek her türlü verisidir.¹ Bununla birlikte sosyal medya kullanıcı isimleri, haberleşme grup isimleri, anonim hesap nicknameleri de kişisel veri kapsamına girmektedir.² Yaşam boyunca bireylerin geçmişte meydana gelmiş ancak bugününü ve yarınını etkileyebilecek verileri belli sebeplerle depolanmakta,

¹ Sinan Sami Akkurt, “Kişisel Veri Kavramının Hukuki Niteliğine İlişkin Yaklaşımlara Mukayeseli Bir Bakış”, C. 2, S. 1, 2020, *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, s. 21.; Aydın Akgül, “AİHM Kararlarında Kişisel Verilerin Korunması Hakkı”, C. 9, S. 92, 2014, *Terazi Hukuk Dergisi*, s. 73.

² Turan Atlı, “Kişisel Verilerin Önleyici, Koruyucu ve İstihbari Faaliyetler Amacıyla İşlenmesi”, C. 2, S. 1, 2019, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, s. 6.

kaydedilmekte, arşiv haline getirilmektedir.³ Bu veriler kişilerin rızalarıyla verilmiş, hukuka uygun şekilde işlenmiş de olabilir. Söz konusu verilerin işlenmesi kişileri olumlu yönde etkileyebileceği gibi olumsuz da etkileyebilmektedir. Unutulma hakkı kavramı burada ortaya çıkmaktadır. Kişiler daha öncesinde kendilerini ilgilendiren bilgilerin işlenmesini rızalarıyla gerçekleştirmişlerse de zaman geçtikçe üçüncü kişilerin ilgili verilere ulaşmalarını istemeyecek ve kendileri hakkındaki bilgilerin özellikle dijital ortamda görünür olmasını engellemeyi talep edebileceklerdir.⁴

Unutulma hakkı, bireylerin dijital izlerinin, sosyal medya başta olmak üzere internet üzerindeki geçmişlerinin kendi istekleriyle kaldırılmasını ve silinmesini talep etmeleri üzerine yoğunlaşan çağımızın yeni nesil hak grubudur.⁵ Aslında bu hak kısaca bireylere kişisel verilerini silme hakkı vermektedir.⁶ Zira kendisine ait kişisel verinin nerede, nasıl ve ne zamana kadar kullanılacağına, nerelerde ne kadar bulunabileceğine dair kontrol hakkı yine veri sahibine aittir.⁷

A. UNUTULMA HAKKININ ORTAYA ÇIKIŞININ GEREKÇELERİ VE YASAL ÇALIŞMALAR

Yirminci yüzyıla kadar bireyler hakkında bilgilerin hatırlanması esas unutulması ise istisnayı oluşturmaktaydı. Fakat teknolojik faaliyetler bu

³ Kavramların geneli “verilerin işlenmesi” kavramı altında toplanabilir. Ayrıca veri işleme bir tür “veri madenciliği”ni de ortaya çıkarmıştır. Genellikle devletin vatandaşlarının bilgilerinin işlenmesi veya devlet güvenliği için terör faaliyetlerinin önüne geçmek adına arşivlenen bilgiler sonucu oluşan bir veri madenciliği bulunmaktadır. Detaylı bilgi için bkz: Atlı, s. 9.

⁴ Mehmet Bedii Kaya, “Unutulma Hakkı: AİHM’in Unutulma Hakkına Yaklaşımı”, 2020, MBKAYA, (<https://Mbkaya.Com/Unutulma-Hakki-Insan-Haklari-Aihm/>, s.e.t, 22.02.2023)

⁵ Sevil Şilan Kum, “Unutulma Hakkının İstihbari Kaynaklı İdari İşlemler Açısından Değerlendirilmesi”, C. 11, S. 1, 2021, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 130; Can Yavuz, “İnternet’teki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması, Seçkin, 3. Baskı, Ankara 2020, s. 58.; Unutulma hakkını yeni bir insan hakkı olarak değerlendiren görüşler bu hakkı kişisel verilerin korunması ve özel hayatın korunması haklarından ayırmaktadır. Unutulma hakkı mahremiyet ve kişisel verilerin korunması amaçlarıyla örtüşse de bu hakları birbirinden ayıran özelliklerin olduğu da belirtilmektedir. Detaylı Bilgi İçin: Yavuz, s. 59.; Yeşim Çelik, “Özel Hayatın Gizliliğinin Yansımaları Olarak Kişisel Verilerin Korunması Ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı”, C. 32, 2017, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, s. 400; Serdar Gülener, “Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak “Unutulma Hakkı”, C. 25, S. 102, 2012, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, s. 221; Sinan Sami Akkurt, “17.06.2015 TARİH, E. 2014/4-56, K. 2015/1679 Sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı Ve Mukayeseli Hukuk Çerçevesinde “Unutulma Hakkı”, C. 65, 2016, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 2608.

⁶ GDPR. EU, “Complete Guide To GDPR Compliance, ‘Everyting You Need To Know About The ‘Right To Be Forgotten’”, (<https://gdpr.eu/right-to-be-forgotten/>, s.e.t: 10 Haziran 2023)

⁷ Kum, s. 131.

kabulü tersine çevirmiştir.⁸ Bu tarihten sonra teknolojik gelişmeler artmış, geleneksel nokta itibarıyla bireylerin kişisel verilerinin daha kapsamlı biçimde korunması ihtiyacı meydana gelmiştir.⁹ Bu ihtiyaç unutulma hakkının da ulusal ve uluslararası arenada yoğun biçimde gündeme getirilmesine neden olmuştur.¹⁰

Teknoloji çağında bilgi paylaşımının ve bilgiye erişimin geldiği son nokta bireylerin kendilerine ait verilerin silinmesini, bilgilerin sınırsızca kayıt altında tutulmasını engelleme isteklerini artırmıştır. Bu durum aslında unutulma hakkının gerekçesini oluşturmaktadır.¹¹ Teknolojik gelişmeler kişisel bilgi hafızasını daha da geliştirmektedir. Söz konusu gelişmeler sadece kişisel veri sahibini değil kişiyle ilişkisi bulunan üçüncü kişileri de etkilemektedir.¹²

Unutulma hakkı özellikle kişisel verilerin korunmasıyla ilişkili bir haktır.¹³ Kişisel veriler ölçülü, güncelliğe uygun, mümkün olduğunca kısa süreli arşivlenmeli veya kaydedilmelidir.¹⁴ Örneğin, kamu yararı sebebiyle işlenen bir kişisel verinin kamu yararı ortadan kalktıktan sonra hala arşivde tutulmaya devam edilmesi, uzun süreli arşivlenmesi veya kolay bir arama sonucu bu verilere herkes tarafından ulaşılabilir olması kişilik haklarını ihlali anlamına gelebileceğinden unutulma hakkı gündeme gelecektir.¹⁵ Zira bireyin kişiliğini herhangi bir etkiye maruz kalmadan oluşturabilmesi, kendi şahsi verileri üzerinde tasarrufta bulunma hakkının kendisinde bulunması bireye sıkı sıkıya bağlıdır.¹⁶ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de veri sahibinin kendi verileri üzerinde denetim hakkının bulunduğunu kabul etmektedir.¹⁷ Bununla birlikte ayrıca bireyler sadece başkaları tarafından işlenen veya arşivlenen bilgiler için değil kendileri tarafından yayınlanmış

---

⁸ Çelik, s. 400; Aydın Akgül, “Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: ‘Unutulma Hakkı’ Ve AB Adalet Divanının ‘Google Kararı’”, S. 116, 2016, TBBB, s. 15.

⁹ Murat Volkan Dülger, “İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması”, C. 5, S. 1, 2018, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 78.

¹⁰ Kübra Kaya, “Özel Hayatın Gizliliği Hakkı ile Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Bağlamında Ortaya Çıkan Bir Hak Olarak Unutulma Hakkının Değerlendirilmesi”, C. 5, S. 8, 2020, Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi, s. 180, 185; Federico Fabbrini And Edoardo Celeste, “The Right To Be Forgotten In The Digital Age: The Challenges Of Data Protection Beyond Borders”, S. 21, 2020, German Law Journal, s. 57.

¹¹ Çelik, s. 400.

¹² Nalbantoğlu, s. 589.

¹³ Gülay Arslan Öncü, Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitabı Serisi-8, 2019, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, s. 89, (https://www.anayasa.gov.tr/media/5604/ozel_yasam_hakki.pdf., s.e.t: 23.08.2023)

¹⁴ Akkurt, s. 2617.

¹⁵ Akkurt, s. 2617.

¹⁶ Çelik, s. 400.

¹⁷ Akgül, s. 75.

veya hazırlanmış içerikler için de unutulma hakkından yararlanmayı talep edebileceklerdir.¹⁸

Unutulma hakkı ve arama motorlarına yönelik 2009 yılında Avustralya mahkemeleri tarafından verilen karardan bahsetmekte fayda bulunmaktadır. Arama motorlarına yönelik unutulma hakkı hususunda açılan ve bu konudaki ilk davalardan biri olan Milorad (Michael) Trkulja Google v. Yahoo davası bulunmaktadır. Söz konusu dava kişilik haklarının ihlalinin de incelendiği, bir uyuşturucu kartelinin isminin arama motorlarında aranması sonucu kendi isminin de bu aramalarda çıktığını gören Milorad Trkulja tarafından açılmıştır. Avustralya mahkemeleri Google'ı arama motorlarındaki içeriklerden sorumlu tutmamış fakat arama içeriklerinde Trkulja'nın isminin çıkmaması gerektiğine hükmetmiştir.¹⁹ Unutulma hakkı kavramı için en büyük adım ise 2014 yılında Avrupa Birliği Adalet Divanı'nda görülen Google v. İspanya davasından sonra gerçekleşmiştir.²⁰ Söz konusu dava sonucu unutulma hakkı hususunda bir içtihat gelişmiş ve ilgili karar Avrupa'da norm düzeyinde etki göstermiştir.²¹ Kişisel veriler üzerindeki en önemli yasal adımın ise 95/46/EC sayılı Kişisel Verilerin Korunması Direktifi'nin güncellenmesi gerektiği yönünde atılması gereken adımlardan sonra olduğu ifade edilmektedir.²² Yürürlük tarihi 13 Aralık 1995 olan Direktif, teknolojik gelişmeler sebebiyle bireylerin mahremiyetlerinin daha fazla öncelenmesi gerektiğine, bu konuda ayrıntılı yasal metinlerin oluşturulmasına odaklanmıştır.²³ Fakat gelişen teknolojik gelişmelerle Direktifin güncel sorunlara cevap veremediği gözlenmiştir. Böylece somut sorunlara çözüm üretmeyi hedefleyen ve 2016 yılında Avrupa Parlamentosu tarafından kişisel verilerin korunması meselesini hukuk zemininde ele alan "AB Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR)" kabul edilmiştir.²⁴

Uluslararası gelişmeler, uygulamadaki güncel somut uyumsuzluklar unutulma hakkı kavramının Türkiye'de de tartışılmasını gerekli kılmıştır. Türkiye'de unutulma hakkının ele alındığı ilk yargı kararı Anayasa Mahkemesi tarafından verilmiştir. 2016 yılında verilen kararda devletin

¹⁸ Bülent Kent/ Merve Ayşegül Kulular İbrahim, "The Right to be Forgotten for Protection of Personal Data and Privacy on the Internet", Trending Topics on Social Media Researches, Ed: Ufuk Bingol, 2021, Peter Lang, s. 195; Çelik, 396.

¹⁹ Tamer Sosysal, "Unutulma Hakkının Avrupa Birliği'nin Genel Veri Koruma Tüzüğü Çerçevesinde İncelenmesi", C. 5, S. 13, 2019, s. 382.

²⁰ Fabbrini/ Celeste, s. 59.

²¹ M. Bedii Kaya, 2020.

²² Murat Volkan Dülger, "Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması", C. 1, S. 2, 2019, Yaşar Hukuk Dergisi, s. 82.

²³ Hasan Elmalıca, "Bilişim çağının ortaya çıkardığı temel bir insan hakkı olarak unutulma hakkı", C. 65, S. 4, 2016, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 1612; Halise Şerefoğlu Henkoğlu, "Unutulma Hakkı: Dijitalleşme Sürecinde Bilgiye Erişim Özgürlüğünü Tehdit Eder mi?", Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yöntemleri Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar, ResearchGate, s. 195, (https://www.researchgate.net/publication/323558045_Unutulma_Hakki_Dijitallesme_Surecinde_Bilgiye_Erisim_Ozgurlugunu_Tehdit_Eder_mi s.e.t: 23.08.2023)

²⁴ Fabbrini/Celeste, s. 58.; Şerefoğlu Henkoğlu, s. 195.

bireylerin manevi varlık, şeref ve itibarını koruması gerektiğinden bahisle bir kişinin şeref ve itibarına yönelik ihlal oluşturan internet haberine erişim engelleme kararı verilmiştir. Söz konusu karar unutulma hakkı zemininde ele alınması açısından önemlidir. Anayasa Mahkemesi tarafından verilen karar Türkiye’de unutulma hakkı hususundaki somut uyuşmazlıklara emsal teşkil etmektedir.²⁵ Bununla birlikte Türkiye’de unutulma hakkına ilişkin yasal düzenlemeler üzerinde çalışmaların yapıldığı fakat halihazırda unutulma hakkına ilişkin özel bir düzenlemenin bulunmadığı belirtilmelidir.²⁶

Kişisel verilerin yasal zeminde korunması bakımından 2016 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu bireylere haklar tanımaktadır. Fakat yasal düzenlemede unutulma hakkı kavramına yönelik özel bir madde hükmü bulunmamaktadır. Kavram daha çok uygulamada karşımıza çıkmaktadır. Bu yönde ilk defa 2020 yılında Kişisel Verileri Koruma Kurumu (“KVKK”) tarafından verilen karar metninde unutulma hakkı kavramına rastlanmaktadır. Kararda Kuruma yapılan başvurunun unutulma hakkı kapsamında değerlendirilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Hakkın tanımına da yer verilen Kararda, yargı kararları ve uluslararası kurumların görüşleri doğrultusunda unutulma hakkının literatür tanımına yer verilirken, hukuka uygun olarak yayılmış doğru bilginin dahi zaman geçtikçe erişimden kaldırılmasının talep edilmesinin unutulma hakkının konusu ve gerekçesi olduğu açıklanmıştır.²⁷

Unutulma hakkı kişilik haklarının korunması bakımından da önemlidir. Zira kişisel verilerin korunması, kişilik haklarının özel bir

²⁵ Anayasa Mahkemesi T: 03.03.2016, B:2013/5653; Ayşe Nur Akıncı, Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü’nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi, T.C. Kalkınma Bakanlığı İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Çalışma Raporu 6, 2017, s. 35,

(http://www.bilgitoplumu.gov.tr/wp-content/uploads/2017/07/AB_Veri_Koruma_Tuzugu.pdf, s.e.t: 23.08.2023)

²⁶ Aysenur Ocak, “Hakları Dengelemek: Unutulma Hakkı İfade Özgürlüğüne Karşı”, C. 9, S. 33, 2018, TAAD, s. 513; Gaye Tuğ Levent, “Sosyal Medyada Çocuğun Kişilik Hakkı İhlaline Karşı Çocuğun Unutulma Hakkı”, Van YYÜ 40. Yıl Özel Sayısı, 2022, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, s. 23; Elif Korap Özel/ Şadiye Deniz /Şükran Pakkan, “Çocuğu ‘Haber’den Silmek: Çocuk Haberlerinde Gazetecilik Etiği İçin Yeni Bir Fırsat Olarak Unutulma Hakkı”, S. 61, 2021, Connecticut: Istanbul University Journal of Communication Sciences, s. 6; Unutulma hakkı, yargı erkinin konuyu kavramsal çerçevede ele almasıyla birlikte görünürlüğünü artırmıştır. Halihazırda kişisel verilerin korunması noktasında unutulma hakkı yasal bir çerçevede ele alınmamış olsa da Anayasa’nın 20’nci, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 4’üncü, 7’nci ve 11’inci, Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik’in 8’inci maddelerinde unutulma hakkının yasal düzlemde kabulüne ilişkin düzenlemelere yer verilmektedir. Detaylı bilgi için bkz: Kaya, s. 189.; Ashıhan Bozkurt, Sanal Ortamda Unutulmak Bir Hak Mı? [Röportaj] Türkiye Bilişim Derneği, Bilişim Dergisi, 22 Ağustos 2023,

<https://www.bilisimdergisi.org.tr/s161/pdf/94-97.pdf>, s. 96.

²⁷ Özel, s. 6; Unutulma hakkı kavramının geçtiği bir KVKK kararına örnek olarak bkz: T:23.06.2020, K: 2020/481 S.

görünümünü oluşturmaktadır.²⁸ 7253 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile güncellenen ve internet hukuku anlamında temel kanunu oluşturan 5651 sayılı İnternet Ortamından Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesi kişilik hakları hususunda önemli hukuki düzenlemeyi ihtiva etmektedir.²⁹ Madde gerçek veya tüzel kişilerin uyarı yöntemiyle içerik sağlayıcısına, ulaşamaması halindeyse yer sağlayıcısına başvurarak ihlal niteliği oluşturan içeriklerin çıkarılmasını isteyebileceğini düzenlemektedir. Düzenlemeye göre arama motorlarına, günlük erişimi 1 milyon kullanıcıya ulaşan sosyal ağ sağlayıcılarına yükümlülükler getirilmektedir. Üçüncü kişiler tarafından bireyin istemediği, şeref ve haysiyetlerine zarar veren görsellere, videolara, seslere, bilgilere veya belgelere ulaşılabilir olması kişilik haklarını ihlal edeceğinden Kanun’un 9’uncu maddesi uyarı yöntemi ile bireylerin unutulma hakkından faydalanabileceğine hükmetmektedir.³⁰ Dolayısıyla içeriğin gerek arama motorlarından “kısmen kaldırılması” gerekse ilgili içeriğe erişimin engellenmesi amaçlanmaktadır.³¹

II. UNUTULMA HAKKININ KAPSAMI VE ÇATIŞAN HAKLARIN DENGELENMESİ

A. KAPSAM

Unutulma hakkı, kişisel veri üzerinde düzeltme, kaldırma, verinin erişime engellenmesi, silme gibi talep yetkilerini içeren bir haktır.³² Kişisel veri, gerçek kişiye ait ses, görüntü, özgeçmiş, kimlik numarası, fotoğraf, tıbbi veri, ses, video gibi çok geniş bir alanı içine alan verilerdir.³³ Bununla birlikte doğumla birlikte kazanılan beden ruh, hayat tamlığı, çalışma özgürlüğü, aile bütünlüğü veya kültürel değerlerle şekillenen kişilik hakları da unutulma hakkının kapsamındadır.³⁴ Adalet Divanı, unutulma hakkının teknik olarak kapsamını kişisel verilerin silinmesi, erişime engellenmesi veya

²⁸ Mehmet Oğuz Vuraloğlu, “Kişisel Verilerin İşlenmesi Suretiyle Kişilik Hakkı İhlalinde Kazancın Devri Talebi”, C. 15, S. 1, 2018, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 184.

²⁹ Özel, s. 7.

³⁰ Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 tarihli ve E. 2020/76; K. 2023/172 sayılı kararı ile 5651 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesi iptal edilmiştir. Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (10/10/2024) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

³¹ Ezgi Çırak, “Dijital Çağda Sonsuza Kadar Hatırlanmaya Karşı, Unutulma Hakkı”, S. 36, 2018, Ceza Hukuku Dergisi, s. 167.

³² Akkurt, s. 2623.

³³ Bu veriler kişilik hakları kapsamında korunması gereken kişilik değerleri arasında bulunmaktadır.; Detaylı bilgi için bkz: Gökhan Antalya/Murat Topuz, Medeni Hukuk, 4. Baskı, Seçkin, Ankara 2021, s. 164.

³⁴ Akkurt, s. 2612.

güncellenmesi olarak ele almaktadır. Ayrıca Divan, kişisel verilerin amacı aşmayacak nitelikte hukuka uygun şekilde işlenmesi, amaçla araç arasında bağlantı olması gerektiğini kabul etmektedir. Söz konusu gerekliliklerin sağlanmaması halinde ise verilerin engellenmesinde, silinmesinde veya güncellenmesinde hukuka aykırı bir durumun olmadığı belirtilmektedir.³⁵

Teknolojinin gelişmesi her geçen gün yeni bir verinin ortaya çıkmasını ve bu verilerin kişiselleşmesiyle kişisel veri kavramının her an güncel kalma zorunluluğunu doğurmaktadır. Zira unutulma hakkı kapsamına giren bilgiler, veriler sürekli taze kalmakta, kapsam günden güne genişletmektedir. Diğer bir anlatımla bu hak evrensel bir hak olarak kabul edilmekte ve bu yüzden kişisel verilerin neler olduğuna dair net bir örneklemin ortaya koyulması mümkün görünmemektedir.³⁶ Buna rağmen unutulma hakkının önemi dikkate alınarak KVKK'nın çeşitli maddelerinde unutulma hakkına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Özellikle Kanun'un 7'nci maddesinde kişisel verilerin "silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi" hükmüyle veri sorumlusuna başvuru yapılabileceği kabul edilmektedir. Buna göre kişisel verilerin işleme sebepleri ortadan kalktığında resen veya talep üzerine verilerin madde hükmünde yazılan şekilde veri sorumlusu tarafından yeniden ele alınması gerekmektedir. Bu durum aynı zamanda Kanun'un kişisel veri sahibinin haklarının düzenlendiği 11'inci maddesinin 7'nci fıkrasıyla veri sorumlusunun bir yükümlülüğüdür. KVKK unutulma hakkının kullanılması üzerine yapılacak başvurularda kullanılmak üzere bazı kategoriler belirlemiştir. Buna göre bir arama sonucunda ulaşılan bilgilerin niteliğine göre; bireyin çocuk olması, bireyin doğru olması, çalışma hayatına yönelik bir bilginin bulunması, bireyin kendisinin bilgiyi oluşturması, basın ve yayın faaliyeti olup olmaması, yayınlanmasında yasal bir zorunluluğun olması gibi değerlendirme kriterleri bulunmaktadır. Söz konusu kriterler de unutulma hakkının niteliğine uygun olacak şekilde sınırlı sayma ilkesine göre değildir. Aksine söz konusu kriterler durum ve şartlara göre yenilenebilmekte, düzeltilenebilmekte veya güncellenebilmektedir.³⁷ Ayrıca unutulma hakkının kapsamında sadece kişinin yaşamak üzere olduğu zaman dilimi girmemektedir. Diğer bir anlatımla bireyin uzun süre önce sahip olduğu verileri de unutulma hakkı kapsamında gündeme gelebilecektir.³⁸ Bununla birlikte kamu yararı, genel sağlık, ifade özgürlüğü, bilimsel çalışmalar gibi nedenler unutulma hakkının kullanılmasının istisnalarını doğurarak hakkın kullanımını kapsam dışında bırakabilecektir.³⁹

Unutulma hakkının kapsamı kişi ve rıza yönünden de değerlendirilebilir. Kişi bakımından örneğin bir kişisel verinin resmi bir makam tarafından verilmesi veya içeriğin bir gazete haberi gibi kitle iletişim

³⁵ Elmacı, s. 1618-1619.

³⁶ Kaya, s. 187; Abdurrahim Çınar, "Unutulma Hakkının Ortaya Çıkış Serüveni ve Kapsamının Değerlendirilmesi", C. 13, S. 49, 2022, TAAD, s. 554.

³⁷ Kaya, s. 189.

³⁸ Akkurt, s. 2623.

³⁹ Tuba Yıldız, "Unutulma Hakkının Uygulanışı Açısından Arama Motorlarının Rolü", C. 4, S. 2, 2019, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 400-401.

araçlarında dolaşımında olması somut bir uyuşmazlıkta unutulma hakkı hususundaki başvurunun akıbetini etkileyebilecektir.⁴⁰ Başka bir anlatımla kişi internette bulunan bir veriyi kendi rızasıyla verdiğinde dahi unutulma hakkından faydalanabilecektir. Diğer taraftan bir kimsenin rızası olmadan fotoğrafının çekilmesi, yayınlanması, resmedilmesi kişilik hakkının ihlali olarak kabul edilmekte, bu durumda hukuka uygunluk sebeplerinin varlığı aranmaktadır.⁴¹ Mağdurun rızası, kanundan alınan yetki, üstün özel yarar ve kamu yararı bu hukuka uygunluk sebepleri olarak sayılabilmektedir.⁴² Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun da çeşitli kararlarında sayılan hukuka uygunluk sebepleriyle unutulma hakkını ele aldığı görülmektedir. Örneğin Kurulun unutulma hakkı ve kamu yararını ele aldığı E. 2014/4-56, K. 2015/1679 sayılı kararında dijital hafızadaki olumsuz hususların bir süre sonra unutulması gerektiğine ve bu sebeple kişilerin somut uyuşmazlıklarda kişilik haklarını ihlal eden hususların yayılmasını engellenmesini isteme hakkı bulunduğuna değinmektedir. Bu karar Mahkemenin unutulma hakkını kamu yararı kapsamında ele aldığını göstermesi açısından önemlidir.⁴³

B. UNUTULMA HAKKIYLA İLİŞKİLİ HAKLAR VE HAKLARIN ÇATIŞMASI MESELESİ

Unutulma hakkıyla diğer bazı temel haklar arasında ilişkiler bulunmaktadır. Bu haklardan ilki kişilik haklarıdır. Doğumla birlikte kazanılan beden ruh, hayat tamlığı, çalışma özgürlüğü, aile bütünlüğü veya kültürel değerler kişilik haklarının temel unsurlarını oluşturmaktadır.⁴⁴ Kişilik hakkına dahil olan değerlerin neler olduğu kanun koyucu tarafından açık bırakılmıştır. Fakat kişilik hakkı doktrininde fiziki, sosyal, duygusal, ekonomik değerler kişilik hakkının alt başlıkları olarak ifade edilmektedir.⁴⁵ Ayrıca yaşam hakkı, beden bütünlüğü, isim, şeref haysiyet, görüntü, ses ve özel hayatın korunması kişilik hakları arasında sayılmaktadır. Kişinin doğrudan ismi, görüntüsü, belli bir kişinin hedef gösterildiği bir ifadede kişilik hakları üçüncü kişiler tarafından ihlal edilebilmektedir.⁴⁶ Bu durum da bireylerin kişilik haklarının unutulma hakkı kapsamında korunmasını gerekli kılacaktır. Bununla birlikte kişilik haklarının kapsamına giren değerler, bilgiler veya veriler aynı zamanda kişisel verileri oluşturmaktadır.

---

⁴⁰ Çırak, s. 175.

⁴¹ Ferhat Canbolat/ Günhan Gönül Koşar, “Basın Yoluyla Kişilik Haklarının Tespitinde Kullanılan Yargıtay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Ölçütlerinin Değerlendirilmesi”, S. 151, 2020, TBBD, s. 272.

⁴² Canbolat/ Koşar, s. 273.

⁴³ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E:2014/-56, K:2015/1679, T:17.06.2015.

⁴⁴ Akkurt, s. 2612.

⁴⁵ Mine Yılmaz, “Mephisto” Kararı Çerçevesinde Postmortal Dönemde Kişilik Hakkının Korunmasının Değerlendirilmesi”, C. 20, S. 41, 2021, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, s. 881.

⁴⁶ Yılmaz, s. 884.

Kişisel verilerin korunması hukuk zemininde korunduğunda dolayısıyla kişilik haklarının korunması amacı da gerçekleşecektir.

Unutulma hakkıyla ilişkili olduğu değerlendirilebilecek haklardan diğeri ise basın ve yayın hakkıdır. Basın faaliyeti Anayasa'nın 26'ncı maddesiyle de koruma altındadır. Bu hakka yönelik yapılacak bir müdahalenin sınırları yine Anayasa tarafından tespit edilmektedir. Basın faaliyeti icra edenler bireylerin haklarını da gözetmek durumundadır. Basın faaliyetiyle kişilerin şeref ve itibarları, kimlik bilgileri, maddi ve manevi bütünlüklerinin zarara uğratılmaması gerekmektedir. Unutulma hakkı bireylerin maddi ve manevi bütünlüklerine aykırı hareket edildiğinde ortaya çıkabileceğinden, bireyler internet üzerinde veya geleneksel kitle iletişim araçlarında basın faaliyeti sebebiyle haklarının ihlal edildiğini düşünmeleri halinde, bu ihlalin ortadan kaldırılmasını talep edebileceklerdir.

Gerek internet haberciliğinde gerek geleneksel yayın organlarında basın faaliyetlerinin amacı bireylere bilgi aktarmaktır. Basın hakkından faydalandığı durumlarda korunmasında kişilik hakkı bulunan şeref ve onur zedelenebilecektir. Kişi basın yoluyla kişilik hakkının ihlal edildiğini düşünebilir ve kendisinin şerefini zedeleyebilecek nitelikteki bir veri işleme faaliyetine yönelik unutulma hakkından faydalanmak isteyebilecektir. Unutulma hakkının bu aşamada kullanılması doğrudan üçüncü kişilerin basın hakkının ihlali anlamına gelmemektedir. Zira bireylerin şeref ve onurunun her türlü ihlalden korunması Anayasa'da güvence altına alınmaktadır. Anayasa'nın 17'nci maddesine göre bu koruma kişinin manevi varlığının korunmasıyla ilişkilidir.⁴⁷ Anayasa Mahkemesi de şeref ve onurun basın ve yayın yoluyla gelecek ihlallere karşı korunmamasını Anayasa'nın 17'nci maddesine aykırı olarak değerlendirmektedir.⁴⁸ Basın faaliyeti sonucu verilen bilginin, görselin veya ifadenin unutulma hakkına konu olması çatışan haklar arasındaki dengeyi gündeme getirmektedir. Dolayısıyla her zaman unutulma hakkının kullanılması basın ve yayın hakkının ihlali olarak değerlendirilmemelidir.⁴⁹

Basın ve yayın faaliyetlerinde unutulma hakkıyla çatışan hakların değerlendirilmesi hususunda birtakım kriterler kullanılmaktadır. Anayasa Mahkemesi'ne göre "gerçeklik, güncellik, öz ve biçim arasında denge, toplumsal ilgi" bu kriterlerden bazılarıdır.⁵⁰ Burada özellikle kamunun bilgiye erişimi ile kişilik haklarının çatışması gündeme gelmektedir.

---

⁴⁷ Arslan Öncü, s. 94.

⁴⁸ Emin Aydın Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/3178, K.T. 25.6./015, § 39; Kadir Sağdıç Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/6617, K.T. 8.4.2015, § 36; İlhan Cihaner Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/5574, K.T. 30.6.2014, § 42. (Kararlar Bilgi Bankası)

⁴⁹ Sevcan Arslan, Sosyal Medya Platformları Üzerinden Kişilik Hakları İhlali, Korunmasına Yönelik Düzenlemeler, Ülke Uygulamaları, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Bilişim Uzmanlığı Tezi, Ankara, 2018, s. 192.

⁵⁰ Ali Kıdık Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/5552, K.T. 26.10.2017, § 52; Kemal Gözler Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2014/5232, K.T. 19.4.2018, § 49 (Kararlar Bilgi Bankası)

Almanya'da görülen 1 Bvr 16/13 Der Spiegel Dergisi davasında bu noktadaki çatışan haklar ele alınmış, basın ve yayın faaliyetlerinde artık internet kullanımını ve dijitalleşmenin göz ardı edilmemesi gerektiği ifade edilmiştir. Hakların çatışması hususunda ise Alman Mahkemesi kişiye yönelik basın arşivlerinin arama motorlarında süresiz bir şekilde yayınlanmasının basın faaliyetiyle kişilik hakları arasında dengesizlik doğurduğunu kabul etmiştir.⁵¹

Unutulma hakkıyla ilişkili bir diğer hak kitle iletişimi kullanma, kitle iletişim faaliyetleri sonucu haber alma özgürlüğüdür.⁵² Bu özgürlük basın özgürlüğünden farklıdır. Kitle iletişim dendiğinde bir bilginin,letin, davranışın kısaca insanlara ulaştırılmak istenen haberin birden fazla tekil alıcı veya topluluğa bir araç yoluyla iletilmesi akla gelmektedir. Bu hak daha çok bir bilginin hangi araçlar vasıtasıyla yapılabileceğine yönelik özgürlüğü kapsama almaktadır. Bu hakkın unutulma hakkıyla birlikte anılmasının nedenleri ise unutulma hakkının dijital ortamlar (veya çevrimiçi ortamlar) ve geleneksel ortamlarda (veya çevrimdışı ortamlar) kullanılması noktasındaki farklı görüşlerden kaynaklanmaktadır.

Kitle iletişim dendiğinde akla ilk olarak basılı gazete, televizyon veya radyo gelebilecekse de gelişen teknolojik faaliyetler neticesinde kitle iletişimin dijitalleştiği ifade edilmelidir. Unutulma hakkının özellikle dijital ortamda kullanılacak bir hak olduğunu ileri sürenler dijital ortamdan gerçekleştirilen iletişimi de bir tür kitle iletişim olarak değerlendirilmekte, unutulma hakkının bu hak temelinde ele alınmasını gerekli görmektedir.⁵³ Dijital teknolojinin de kitle iletişim aracı olarak unutulma hakkının en önemli konusunu oluşturduğu kabul edildiğinde hak sahibinin kendini ilgilendiren bir bilginin kitle iletişim araçlarında yayılmamasını, paylaşılmamasını istemesi mümkündür.⁵⁴ Örneğin dijital bir gazetede yayınlanan haberde hakları veya kişisel verileri ihlal edilen kişi unutulma hakkından faydalanacaktır. Burada kitle iletişim özgürlüğüyle birlikte diğer hakların dengelenmesi gerekecektir. Kitle iletişim sonucu elde edilen veriler araştırmacılar, hukukçular veya tarihçiler için oldukça önemlidir. Yargıtay 2016/15510 E. ve 2017/5325 K. sayılı kararında dijital gazetecilik faaliyetini unutulma hakkı temelinde ele almış, geleneksel kitle iletişimden farklı dijital bir kitle iletişim anlayışının çevrimiçi bir haber arşivini doğurduğunu ifade etmiştir. Dijital gazetecilikte ise kişilerin haklarının ihlal edilmesinin daha yaygınlaştığının altı çizilmiştir. Kararda, geleneksel gazetecilik faaliyeti de yürüten bir kuruluşun kişilik haklarının ihlali anlamına gelebilecek bir haberi, dijital haber olarak internette yayınlanması unutulma hakkı temelinde ele alınarak, internet sitelerinde yazılan ifadelerin haber değeri

---

⁵¹ Alman Federal Anayasa Mahkemesi, 1 Bvr 16/13, K.T. 6.11.2019, (Bundesverfassungsgericht), Kararın İngilizce Çevirisi: https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2019/11/rs20191106_1bvr001613en.html (s.e.t: 23. 08.2023) ; Yavuz, 73.

⁵² Akkurt, s. 2619.

⁵³ Akkurt, s. 2620.

⁵⁴ Akkurt, s. 2620.

olsa da şeref ve haysiyeti ihlal edici mahiyette olması halinde kişinin talebi üzerine içeriğin erişime engellenmesi gerekeceğine karar verilmiştir.⁵⁵

İlişkili diğer bir hak ise aile yaşamına saygı hakkıdır. Aile yaşamına saygı hakkının kapsamı bir ailenin kurulması hakkı ile var olan bir aile yaşamının korunması şeklindedir. Bunun yanında söz konusu hak aile ve aile içerisindeki özel yaşantıya saygı gösterilmesini talep etme, aile hayatına ve bu hayatın doğasından kaynaklanan gizliliğe dokunulamayacağını kabul etmeyi de içine almaktadır.⁵⁶ Hem aile üyesi hem mirasçı olan kişilerin unutulma hakkından faydalanmasının konusunu çoğunlukla aile yaşamına saygı oluşturmaktadır. Ölenin aile üyelerinin menfaatlerine aykırı bir kişisel veri veya kişilik hakkı ihlali aile birliğini veya saygınlığını ilgilendiriyorsa bireyler unutulma hakkını kullanabilmelidir.⁵⁷

III.ÇEVİRİMİÇİ VE ÇEVİRİMDIŞI ORTAMLARDA UNUTULMA HAKKININ VARLIĞI

A. ÇEVİRİMİÇİ VE ÇEVİRİMDIŞI ORTAMLARDA UNUTULMA HAKKI

Medya sektöründeki gelişmelerle ortaya interaktif bir yeni medya alanı çıkmıştır. Bu alan geleneksel medya ve dijital medyanın birbirini karşılıklı olarak beslediği bir alandır.⁵⁸ Gerek geleneksel medyayı gerek dijital medya alanlarını kullanan kişiler her iki alanda da belli düzeyde kişisel verilerinin arşivlenmesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Medya alanları arasında etkileşim artığından unutulma hakkının varlığı için sadece dijital ortamların kapsama alınması güncel bir tutum olmayacaktır. Alman Anayasa Mahkemesi, geçmişte televizyon, radyo veya benzeri kitle iletişim araçlarından yayılan bilgilerin sınırlı bir sürede kamuya açık olduğunu belirtirken günümüz teknoloji çağında bu yayınların da artık aynı dijital ortamlarda olduğu gibi kalıcı hale geldiğini belirtmektedir.⁵⁹ Kanaatimizce Mahkeme kararından, geçmişte konvansiyonel medyada yer alıp internet ortamında yer almayan bir verinin veya bilginin daha sonra dijital ortama aktarılabilmesi, bu verinin uzun süre dijital ortamda kalma riskinin doğduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla daha öncesinde basılı veya görsel-işitsel alanlarda var olan bilgilerin kişiler üzerinde izler bırakmayacağı kabul edilse de günümüzde söz konusu verilerin dijital ortama aktarılması oldukça

⁵⁵ Yargıtay 19. CD, E: 2016/15510, K: 2017/5325, T: 5.6.2017, § 42 (Kazancı)

⁵⁶ Arslan Öncü, s. 98.

⁵⁷ Oğuz Usta, Kişilik Hakları Bağlamında Unutulma Hakkı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, Kayseri, 2020, s. 14.

⁵⁸ Sırrı Düğür, "Yeni Medyanın Hukuki Açından Değerlendirilmesi ve Bir Model Önerisi Olarak Brezilya İnternet Kanunu 'Marco Civil Da İnternet', Ed: Mehmet Gökhan Genel, Yeni Medya Araştırmaları 1 Güncel Tartışmalar Ekseninde, 1. Baskı, Ekin, 2015, s. 156.

⁵⁹ BVerfG, 1 BvR 16/13, 06.11.2019-Recht auf Vergessen I. Aktaran: Cemile Turgut, Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, (İstanbul, 2021), s. 20.

kolaydır. Zira geleneksel medya anlamında var olan bir verinin veya bilginin zamanla doğası gereği unutulması beklenmektedir. Fakat geleneksel medyanın teknolojik gelişmeler sonucu yeni medya kavramını geliştirmesi geleneksel medya alanında da dönüşümlere sebep olmuştur. Bir televizyon kanalında yayınlanan bir içerik rahatlıkla dijital yayıncılıkla internet ortamında da ulaşılabilir hale gelmiştir. Bu gelişmeler göz önüne alındığında kişisel verilerin, kişilik haklarının korunması veya özel hayatın ihlal edilmemesi noktasında gereken tüm güncel düzenlemelerin uluslararası kaideler göz önüne alınarak tüm ulusal hukuk metinlerinde yapılmalıdır.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte çevrimiçi veya dijital ortam olarak ifade edilebilecek mekanlar ile geleneksel veya çevrimdışı (veya fiziki) ortamlar arasında yeni ve güncel bir unutulma hakkı hususu tartışmaya açılmıştır.⁶⁰ Çevrimdışı ortamlardaki bilgiler için bireylerin unutulma hakkından faydalanıp faydalanamayacağı değerlendirildiğinde farklı görüşlerin olduğu görülmektedir. Yargıtay'ın 2014/4-56 E. ve 2015/1679 K. sayılı kararındaki "...unutulma hakkı tanımlarına bakıldığında her ne kadar dijital veriler için düzenlenmiş ise de, bu hakkın özellikleri ve bu hakkın insan haklarıyla arasındaki ilişkisi dikkate alındığında; yalnızca dijital ortamdaki kişisel veriler için değil, kamunun kolayca ulaşabileceği yerde tutulan kişisel verilere yönelik olarak da kabul edilmesi gerektiği açıktır." ifadeleri bu düşünceyi kuvvetlendirmekte, unutulma hakkının sadece dijital ortamlarda değil kişisel verilerin bulunduğu her türlü ortam veya eserde kullanılabilmesi değerlendirilebilir.⁶¹ Buna karşı doktrindeki diğer görüşler unutulma hakkının dijital bir hafıza üzerinde kendini gösterebileceğini, unutulma hakkına konu olabilecek içeriğin ancak dijital ortamda bulunabileceğini ifade etmektedir.⁶² Fakat çevrimdışı ortamlar özelinde de unutulma hakkının ele alınmasında fayda görülmektedir. Bunun altında yatan en temel sebep teknolojik gelişmelerin çevrimdışı ortamlara yaptığı etkidir. Başka bir anlatımla günümüzde bilgi çevrimiçi hale getirilip o şekilde sunulabilmektedir.⁶³ Basılı bir yayın aracıyla halka bilgi vermek için yayınlanan verilerin daha sonra çevrimiçi ortamlara aktarılması söz konusu olmaktadır. Bu durum da unutulma hakkının varlığı sadece çevrimiçi ortamlardaki veriler için değil geleneksel kitle iletişim araçlarından

---

⁶⁰ Yıldız, s. 401.

⁶¹ Yargıtay HGK, E: 2014/4-56, K: 2015/1679, T: 17.06.2015 (Kazancı); Anayasa Mahkemesinin 03.03.2016 tarihli ve 2013/5653 başvuru numaralı kararında incelenen bireysel başvuruda geçmişe yönelik bir gazete haberinin içeriğinin arşivden silinmesi talep edilmiştir. Anayasa Mahkemesi somut olayda basın özgürlüğü ve özel hayatın gizliliğini değerlendirmiş ve ilgili haberin güncel olmadığına, haberin arşivde bulunmasında kamusal bir faydanın gözetilemeyeceğine bu sebeple özel hayatın gizliliğinin korunması gerektiğine karar vermiştir.

⁶² Seray Nalbantoğlu, "Bir Temel Hak Olarak Unutulma hakkı", S. 35, 2018, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, s. 589; Çırak, s. 168; Abdurrahim Çınar, "Unutulma Hakkının Ortaya Çıkış Serüveni ve Kapsamının Değerlendirilmesi", C. 13, S. 49, 2022, TAAD, s. 559.

⁶³ Yavuz, s. 76.

ulaştırılan veriler için de söz konusu olmaktadır.⁶⁴ Geleneksel anlamda yapılan basın faaliyetlerinde meydana gelen ihlallere ilişkin unutulma hakkına başvurulabileceğine yönelik Yargıtay Genel Kurulu kararı örnek verilebilir. Kararda, basılı bir eserde kişilerin isimlerinin kodlanmadan, açıkça yer aldığı, bu açıklığın kişilik haklarını ihlal ettiği ve dolayısıyla veri sahibi davacının unutulma hakkından faydalanabileceği, bu çerçevede veri sahibi kişilerin bilgiler bir kitapta yer almış olsa da kişisel verilerinin yok edilmesini isteme hakkının bulunduğu karara bağlanmış, mağdur lehine manevi tazminata hükmedilmiştir.⁶⁵ Ayrıca yukarıda örneklerle bahsi geçtiği üzere basılı geleneksel gazeteciliğin dijital gazeteciliğe doğru evrilmesiyle bu uyumsuzluklara günümüzde daha fazla rastlanması oldukça muhtemeldir.

B. GÖRSEL-İŞİTSEL MEDYADA UNUTULMA HAKKI

Kişisel verilerin yalnızca dijital ortamda işlenmediğine, görsel-ışitsel medya alanında da bu gibi durumların var olduğuna ilişkin 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 25'inci maddesi önem arz etmektedir. İlgili madde televizyon veya radyoda ekrana getirilen içeriklerin yayın kayıtlarının bir sene süre ile muhafazasını hüküm altına almaktadır. Yayın kayıtlarının muhafazası medya hizmet sağlayıcılara verilmiştir. İnternette görsel-ışitsel yayın faaliyeti sunacak medya hizmet sağlayıcılar da aynı şekilde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'ndan ("RTÜK") gereken lisansları almalarının akabinde yayın kayıtlarını muhafaza etmekle yükümlü tutulmuşlardır. Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik'in 16'ncı maddesinde belirtildiğine göre RTÜK tarafından istenen yayın kayıtlarının kopyalarını vermek üzere yayın kayıtları, yayınların yapıldıkları tarih itibariyle bir sene arşivlenmek zorundadır. Hem geleneksel yayıncılık hem dijital yayıncılık için geçerli söz konusu yükümlülük yerine getirildiğinde, RTÜK yayın kayıtlarının izlenmesi, içeriklerin mevzuata uygunluğunun tespit edilmesi gibi nedenlerle SKAAS (Sayısal Kayıt Arşiv ve Analiz Sistemi) adı verilen izleme ve arşivleme sistemiyle yayın içeriklerinin kayıtlarına ulaşmaktadır.

Kişisel verilerin işlenmesinin hukuka uygun olabilmesinin şartlarından en belirginini verisi işlenecek bireyin açık rızasının bulunmasıdır. Burada gerek medya hizmet sağlayıcıların gerek RTÜK tarafından kayıtların arşivlenmesinde açık bir rızanın varlığı ve kanunda gösterilen diğer unsurların varlığının mevcut olduğunun tespitinin yapılması gerekmektedir. Söz konusu verilerin TCK'nın 135'inci maddesindeki "belirli nitelikte", "kamu kurumlarındaki kamu hizmetinin gereği olarak" işlenen veriler olduğu kabulüyle yayın içeriklerine yönelik RTÜK tarafından yapılan kayıtların arşivlenmesinin hukuka uygun olduğu ifade edilmektedir.⁶⁶ Fakat doktrin görsel-ışitsel medyadaki söz konusu kayıt muhafazasının Kişisel Verileri Koruma Kanunu ("KVKK") ile uyumlu olmadığını, söz konusu hükümlerin günümüzde güncelliğini kaybettiğini belirtmektedir. Aynı

⁶⁴ Yavuz, s. 73.

⁶⁵ Kum, s. 133-134.

⁶⁶ Balcı, s. 85.

görüŖ, kanundaki düzenlemelerin kiŖisel verileri iŖlemek bakımından hukuka uygunluk doğurduğunu, kiŖisel verilerin anonim hale getirilmesi veya silinmesi noktasında ise hukuka uygunluk barındırmadığını kabul etmektedir.⁶⁷

Görsel-iŖitsel medya bakımından unutulma hakkının ileri sürülemeyeceği, bu hakkın yalnızca dijital ortamlarda kullanılabileceği gibi bir kabul varsa da gelişen teknolojik faaliyetler sonucunda bu kabulün eksik kalabileceği ifade edilmelidir. Diğer taraftan sosyal medya, gazete, televizyon veya radyo gibi geleneksel medya faaliyetlerinden farklı görölse bile⁶⁸ görsel-iŖitsel faaliyetler sosyal medya platformlarında sınırlı da olsa yapılabilmektedir. RTÜK bu yayınlara yönelik lisans iŖlemleri gerçekleŖtirmektedir. Dolayısıyla görsel-iŖitsel faaliyet yönü ağır basan sosyal medya platformlarında izleyici ve dinleyicilerin kiŖisel verilerin korunmasına yönelik yükümlölüklerin bulunduğu ifade edilmektedir.⁶⁹ Daha açık bir anlatımla Youtube, Instagram, Facebook gibi sosyal medya platformlarında görsel-iŖitsel yayın hizmeti olarak kabul edilebilecek bir içeriğin tespit edilmesi halinde söz konusu içeriklere 6112 Sayılı Kanun'daki görsel-iŖitsel medya kuralları ile KVKK birlikte uygulanmalıdır. Youtube üzerinden görsel-iŖitsel hizmet anlamına gelebilecek yayınlardan elde edilen kiŖisel veriler bu duruma örnek olarak gösterilmektedir.⁷⁰

Günümüzde sadece dijital arŖivde tutulan verilerin değil görsel-iŖitsel medyadaki hafızalar bakımında da unutulma hakkının kullanılması kabul edilmeli, gereken hukuki adımların atılarak mevzuatta güncellemelere gidilmelidir.⁷¹ Yukarıda ele alınan ve unutulma hakkının yalnızca dijital ortamdaki bir veri üzerinde kullanılabileceğine dair görüşler fiziki ortamda saklanan verinin unutulma hakkına dahil olmayacağı kabulünden ortaya çıkmaktadır. Fakat teknolojik gelişmeler sonucunda geline nokta da fiziki ortamda bulunan veya saklanan bir verinin de dijital ortama aktarılması oldukça hızlı ve kolay olmaktadır. Bu verilerin dijital ortama aktarılmasında fiziki ortam bir nevi aracı konumuna gelebilmektedir. Bu nedenle fiziki ortamdaki bir verinin dijital ortamda yayılma hızı göz önüne alındığında fiziki verinin de günümüz koşullarında unutulma hakkından faydalanması gerektiği kabul edilmelidir.

Günümüzde unutulma hakkının sadece çevrimiçi veya internet ortamlarında kullanılabilecek bir hak olarak değerlendirilmesi bu hakkın teknolojik gelişmelerin gerisinde kalması problemini gündeme getirecektir. Zira görsel-iŖitsel medyada sunulan bir görüntü, video veya ses gibi içerikler günümüzde internet ortamından kolaylıkla ulaŖılabilecek hale gelmektedir. Önce geleneksel medyada başlatılan bir bilgi verme iŖlemi gün sonunda çevrimiçi ortamlarda kendini bulacaktır. Bu sebeple unutulma hakkının iki medya ortamında da kullanılabileceği değerlendirilmelidir. Buna dair

⁶⁷ Balcı, s. 85.

⁶⁸ Murat Volkan Dülger, BiliŖim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, Seçkin, 9. Baskı, Ankara, 2022, s. 141.

⁶⁹ Balcı, s. 81.

⁷⁰ Balcı, s. 81.

⁷¹ Balcı, s. 95.

Almanya’da verilen W.W ve M.L Davası ele alınmalıdır. Söz konusu dava, ünlü bir aktörün ölümü üzerine iki kardeşin yargılanmasına ilişkindir. Mahkemece görülen davada bireylerin unutulma hakkı talepleri kabul edilmiştir. Davada unutulma hakkının kullanılabilmesine karar verilmesinin altında yatan en önemli neden kardeşlerin toplumdan dışlanma ve izole edilme korkularıdır. Zira kardeşler hakkındaki bilgilerin öncelikle yerel basında ortaya çıkması ve akabinde internetteki çevrimiçi arşivlerde ulaşılabilir hale gelmesi kardeşlerin verilerinin internet ortamından kaldırılmasını zorunlu kılmıştır.⁷² Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde kişisel veriler işlenerek oluşan kişilik haklarının ihlalinde başlangıç noktasının her zaman dijital ortamlar olduğu söylenmemelidir.

Kişisel verilerin ihlalinin görsel-işitsel medyada da gerçekleşebildiği, RTÜK tarafından yayınlanan Yayın İlke Rehberi’ndeki “...yayın hizmetlerinde izin alınmadan kimsenin ikametgahı, araç plakası, telefon numarası ... gibi özel bilgilerine yer verilmemesi” şeklindeki açıklamasından da anlaşılmaktadır. Aynı Rehber, bir televizyon veya radyo yayınında bir kişisel verinin ihlal edildiğinin fark edilmesi halinde moderatör, sunucu veya yayın ekibinin bu ihlale karşı müdahale gerçekleştirmesi gerektiğini de bildirmektedir.⁷³ RTÜK’ün kişisel verileri korumak adına atmış olduğu adımların gerekli görülmesinin yanında görsel-işitsel medyada güncel mevzuatta kişisel veri olarak değerlendirilecek konuların KVKK’ye göre güncelliğini koruması da önem arz etmektedir. Zira bu durum radyo ve televizyonlarda bu yönde gerçekleşecek bir ihlale yönelik RTÜK tarafından yapılacak denetimin de yönünü belirleyecektir. Özellikle görsel-işitsel medyada gerçekleşen gündüz kuşaklarındaki kişisel veri ihlallerine ilişkin KVKK’ye başvurular ve şikayetler yapılmaktadır. İlgili şikâyet veya ihbarların temelinde gündüz kuşaklarındaki ses, görüntü, video veya bilgilerin kayıtlarının silinmesi, bir yayıncının internet ortamındaki yayınında bir ihlal söz konusu olmuşsa bu içeriğin çıkarılması talepleri bulunmaktadır.⁷⁴

Görsel-işitsel medya içeriklerinin kişisel veriler üzerindeki diğer etkisi verinin toplum tarafından dijital ortamda paylaşılmadan önce öğrenilme ihtimalidir. Bir verinin daha önceden toplum tarafından öğrenilmesi veriyi kişisel veri olmaktan çıkarmayacaktır.⁷⁵ Tam tersi televizyon veya radyoda bir verinin duyurulması veriyi daha fazla kişiye ulaştıracağından görsel-işitsel medya içerikleri kişisel verilerin ilk ifşa alanı olarak karşımıza çıkabilecektir.⁷⁶ Dolayısıyla kişisel verinin sadece dijital ortamda bulunması,

---

⁷² Yavuz, s. 69.

⁷³ Doğu, s. 103;

⁷⁴ Kamahoğlu, s. 124.

⁷⁵ Murat Önok, “Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında “Unutulma Hakkı” ve Türkiye Açısından Değerlendirmeler”, C. 16, S. 1, 2017, İKÜHFD, s. 157.

⁷⁶ Ali Haydar Doğu, “Görsel ve İşitsel Medyanın Kişisel Veriler Bakımından Hukuki Yönü”, Birinci Ulusal Görsel-İşitsel Medyada Kişisel Verilerin Korunması Sempozyumu Bildiri Kitabı, RTÜK/ KVKK, Ankara, 2023 Mayıs, s. 102; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi televizyonda gösterilen bir hırsızlık haberinde suçun gerçekleştiği ev adresinin verilmesini ev sahibinin kişisel verisinin ihlali niteliğinde olduğunu belirtmektedir. Detaylı bilgi için: Abdullah Ömeroğlu. “Kişilik Haklarının

görsel-işitsel medyada paylaşılan içeriklerin unutulma hakkını kullanmak üzere ihlal oluşturamayacağı düşünceleri günümüzde giderek güncelliğini yitirmektedir. Zira teknolojik gelişmelere bakıldığında bir televizyon yayınına aynı anda internet televizyonu olarak dijital ortamda ulaşmak da mümkündür. Aynı zamanda bu yayınlar internet ortamından arşivlenebilmektedir. Hal böyleyken görsel-işitsel medya faaliyetlerinde kişisel veri ihlali ve unutulma hakkının güncel olarak ele alınması gerekmektedir.

C. ARAMA MOTORLARI

İnsan haklarının korunması kural olarak devletin pozitif yükümlülüğüdür.⁷⁷ Unutulma hakkı da bir insan hakkı olduğundan hakkın korunmasında bazı aktörlerin pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu noktada unutulma hakkı diğer insan haklarından ayrılmaktadır. Diğer bir anlatımla unutulma hakkı bakımından pozitif yükümlülüğü bulunan muhataplar içerik sağlayıcılar ve özellikle arama motorlarıdır.⁷⁸ Bu sebeple çevrimiçi ortam ve unutulma hakkı temelinde arama motorları önemli bir yere sahiptir.⁷⁹ Arama motorları internet kullanıcılarının bilgi edinme yolundaki ana kaynağı olarak kabul edilmektedir. İnternet kullanıcıları ihtiyaç duyduklarında arama motorları vasıtasıyla kolaylıkla bilgilere ulaşabilmektedir.⁸⁰ Anahtar kelimeler, daha önce ziyaret edilen sitelerin algoritmaya dahil olması, internet bağlantılarından diğer birçok bağlantıya yönlendirilme gibi kolaylıklar bunlardan bazılarıdır.⁸¹ Bunun yanında arama motorlarının çalışma algoritmaları kişisel verilere ulaşmayı kolaylaştırmakta, unutulma hakkını gündeme getirmektedir. Zira arama motorlarının sistematığı internetteki çoğu bilginin bir araya getirilerek yeniden

---

Alkaya-Türkiye Davası Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması Hukukuna Göre İncelenmesi”, C. 0, S. 15, 2020, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, s. 311; Doğu, s. 109.

⁷⁷ Semih Batur Kaya, “İnsan Haklarında Devletin Pozitif Yükümlülüğü: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Üzerine Bir Analiz”, C. 9, S. 1, 2022, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 58.

⁷⁸ Çırak, s. 166.

⁷⁹ Ayten Güngör, “Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlali ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri”, S. 54, 2021, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, s. 5; Çevrimiçi ortamlarda unutulma hakkını gerçekleştirecek yükümlü arama motorlarıdır. Diğer bir anlatımla unutulma hakkını kullanmak isteyen kişi öncelikle başvurusunu arama motorlarına karşı yapmalıdır. Arama motorları unutulma hakkına yönelik bir talebi gerekli adımları atarak yerine getirmekle yükümlüdürler. Arama motorlarına yapılan talebin olumsuz sonuçlanması halinde ise kişiler görevli resmî kurumlara veya mahkemelere başvurmuşlardır. Detaylı bilgi için: Yavuz, s. 57,58.

⁸⁰ Doğuş Yüksel/ Metehan Tolon, “Dijital Pazarlama Stratejisi Olarak Arama Motoru Optimizasyonu (SEO)”, C. 3, S. 3, 2019, International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, Uluslararası 3B Yazıcı Teknolojileri ve Dijital Endüstri Dergisi, s. 237.

⁸¹ Kenan Duman, “Arama Motorları ve İnternet Haberciliğine Etkileri: Türk İnternet Haber Medyası Örneği”, C. 11, S. 1, 2018, Selçuk İletişim, s. 261.

kaydedilmesi ve üçüncü kişilere ulaştırılması şeklinde çalışmaktadır. Arama indekslerinde kişisel verilerin bulunduğu durumlarda birey bu bilgilerin arama motorlarından kaldırılmasını talep edebilecektir. Kişisel Verileri Koruma Kurumuna yapılan bir talep sonucu Kurumun “Kişilerin ad ve soyadı ile arama motorları üzerinden yapılan aramalarda çıkan sonuçların indeksten çıkarılmasına ilişkin değerlendirilmede dikkate alınacak ve her somut olay üzerinde incelenecek kriterler ...” şeklindeki açıklaması da bu durumun uygulamada geçerli olduğunu göstermektedir.

Arama motorlarında çıkan sonuçlarda birden fazla kişinin menfaati ihlal ediliyor olabilir. Bu sebeple arama sonuçlarına yönelik unutulma hakkından veri sahibi olan kişi yararlandığı kadar unutulma hakkının kullanılmasında menfaati bulunan diğer internet kullanıcılarının da yararlanması gerekmektedir. Bununla birlikte arama motorlarından veri silinmesi, verilere erişimin engellenmesi her zaman bir menfaat doğurmayabilir. Burada olumsuz bir menfaat de meydana gelebilir. Arama motorunu bilgi edinmek için kullanan internet kullanıcısının da menfaatleri göz ardı edilmemelidir. Diğer bir anlatımla bir verinin silinmesi, düzeltilmesi, veriye erişimin engellenmesi üçüncü kişilerin internet üzerindeki aramalarında ihtiyaç duydukları sonuçlara ve dolayısıyla bazı çalışmalara ulaşmalarını engelleyebilecektir. Bu sebeple veri sahibi ve diğer internet kullanıcıları arasında adil dengenin kurulması gerektiği ifade edilmektedir.⁸² Örneğin, kişisel veri öznesinin çocuk olması, ulaşılan bilgilerin doğruluğu, kişinin kamusal hayat içerisindeki konumu gibi meseleler unutulma hakkı ile arama motorlarındaki bilgiye erişim özgürlüğünün dengelenmesini zorunlu kılan hususlardır.⁸³

IV.DOKTRİNDEKİ TARTIŞMALAR VE YARGI KARARLARI ÇERÇEVESİNDE MİRASÇILARIN UNUTULMA HAKKINI KULLANMALARI

A. UNUTULMA HAKKININ MİRASÇILAR TARAFINDAN KULLANILMASINA İLİŞKİN DOKTRİNDEKİ GÖRÜŞLER VE YARGI KARARLARI

Unutulma hakkının dahi henüz yeni bir kavram olarak ele alındığı Türk hukukunda mirasçılarının ölen kişinin menfaati veya kendi menfaatleri doğrultusunda unutulma hakkını nasıl ileri sürecekleri konusunda ayrıntılı bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak Medeni Kanun kişiliğin ölümle sona ereceğini ifade ederek kişilik haklarından doğan hususların, kişisel verilerin niteliğinin de sona ereceğini kabul etmiş görünmektedir. Fakat günümüz koşullarında unutulma hakkı sıradan bir hak olarak ele alınmamalıdır. Teknolojik gelişmelerin insan hayatını etkilemesi ve kişisel verilerin günümüzde daha önemli hale gelmesi ilerde unutulma hakkında oldukça farklı somut uyuşmazlıkların meydana gelebileceğini

---

⁸² Elmacı, 1616.

⁸³ KVKK, T: 08.12.2020, K: 2020/927

göstermektedir. Bu sebeple konunun yeniden doktrin ve yargı kararları çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Mirasçı, ölüm sonucu kendisine bir mirasın intikal edeceği gerçek veya (miras bırakanın iradesine bağlı olarak) tüzel kişidir.⁸⁴ Türk mevzuatına göre her terekenin mutlaka bir mirasçısı bulunmaktadır. Kanuni mirasçı yoksa, kişinin ölümden önce tayin ettiği kişi onun mirasçısı olabilir. Bu kişinin yokluğu halinde ise devlet ölen kişinin kanuni mirasçısı sıfatını kazanacaktır. Miras hukuku bakımından unutulma hakkı, ölümlerle birlikte kişilik haklarının akıbetinin nasıl olacağını değerlendirilmesi bakımından önemlidir.

İnsanın sırf insan olmasından dolayı sahip olduğu, kendisine tanınan ve sonucunda toplumsal olarak bireye maddi ve manevi değer kazandıran haklar kişilik hakkı olarak ifade edilebilir.⁸⁵ Kişilik ölümle sona ermektedir.⁸⁶ Kural olarak kişiliğin sona ermesiyle kişilik hakları da son bulacaktır.⁸⁷ Fakat ölen kişiye sıkı sıkıya bağlı olan kişilik haklarından şeref, vücut bütünlüğü, özel hayatın gizliliği, haklar doktrine göre mirasçılara bağlı olarak sınırlı da olsa devam edebilecektir.⁸⁸ Bu sebeple kişisel verilerin ihlalinde özel hayatın gizliliğinin, şeref ve haysiyetin korunması için başvurulacak unutulma hakkının ölen kişinin yakınları ve mirasçıları tarafından hangi amaçlar doğrultusunda kullanılabilmesi tartışılmalıdır.

Kişilik haklarının önemi kişilerin öldükten sonra da bu hakların korunacağına duydukları güvenden gelmektedir. Ölenin kişisel verileri üzerinde unutulma hakkının kullanılması bakımından doktrindeki bir görüş, söz konusu veri üzerindeki denetimin sadece hak sahibi olan kişiye ait olduğunu ifade etmektedir. Bu görüşe göre unutulma hakkının veri sahibi olmayan kişi dışında ileri sürülmesi mümkün değildir.⁸⁹ Hatırayı koruma doktrinine göreyse ölenin kişisel verileri kişilik hakkının ihlaline yol açıyorsa mirasçıların birtakım işlemleri yapabilmeleri mümkündür. Doktrin kişiliğin korunmasına yönelik bazı somut uyuşmazlıklarda ölen kişinin akrabalarının dolaylı olarak saygınlığının olduğu, kişi ölmesine rağmen sağ kalan akrabasının kişilik haklarının korunması gerekeceğini savunmaktadır.⁹⁰

⁸⁴ Mehmet Ayan, *Miras Hukuku*, 9. Baskı, Seçkin, Ankara, 2016, s. 33; Ali Naim İnan/Şeref Ertay/ Hakan Albaş, *Miras Hukuku*, 10. Baskı, Seçkin, Ankara, 2022, s. 69.

⁸⁵ Cengiz Apaydın, *Basın, Televizyon ve Radyo Yayınlarında Cevap ve Düzeltme Hakkı İnternette Erişimin Engellenmesi, Unutulma Hakkı*, 1. Baskı, Seçkin, Ankara, 2020, s. 173.

⁸⁶ Ayşe Arat, “Gerçek Kişilerde Kişiliğin Sona Ermesi”, C. 9, S. 1-2, 2006, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, s. 258.

⁸⁷ Pınar Bahar Doğan, “Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı, ‘Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı’”, C. 0, S. 0, 2014, Ankara Barosu Dergisi, s. 481; Antalya/ Topuz, s. 159.

⁸⁸ Ümit Gezder, “Ölüm Sonrası Hatırayı Koruma Doktrini ve Ölüm Sonrası Kişiliğin Korunması Teorisi”, S. 1, 2007, İÜHFMLXV/, s. 207; Murat Uçak, “Kişisel Verilerin Ölümden Sonra Korunması”, C. 6, S. 10, 2021, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 104.

⁸⁹ Çelik, s. 401; Turgut, s. 225.

⁹⁰ Gezder, s. 211; Ayrıca ölen kişinin üçüncü kişileri etkileyecek dijital içerikler üzerinde, üçüncü kişilerin unutulma hakkını ileri sürebileceklerine dair detaylı

Burada hakkın kullanılmasındaki amacın ölenin yakınlarının kişilik haklarının ihlal edilmesiyle, ölen kişiye yönelik faaliyetler sonucu kişinin yakınlarına zarar verilmesinin engellenmesi olduğu düşünülmektedir. Diğer yandan ölen kişinin de korunması gereken kişilik hakları olabileceği, kişi öldükten sonra kendisinin bu hakları koruyabilecek veya savunabilecek durumda olmadığı konularına da değinilmelidir. Ölen kişinin yakınları gerçekleşen hak ihlalini ileri sürerek ölenin haklarını dolaylı olarak koruyacaktır.⁹¹ Zira ölen kişileri hatırlatan veya yaşatan araçlar var olduğu sürece ölen kişilerin kişilik değerlerinin de korunmaya ihtiyacı vardır.

Yukarıda unutulma hakkının kullanılmasından bahsedilebilmesi için kişisel verinin yalan olması veya hukuka aykırı olarak elde edilmiş olmasından bahsedilmişti. Bir bilginin tamamen gerçeğe uygun olması veya hukuka uygun olarak işlenmesi halinde dahi unutulma hakkından bahsedilebilecektir. Diğer bir anlatımla kişi eğer unutulma hakkına konu yapılan bilgi yüzünden hayatında yeni başlangıçlar yapamıyor, bilgiler hayat içerisinde geleceğe ve geçmişe dair yapacaklarını engelliyor ise bu haktan söz edilmelidir.⁹² Bir kişinin ölümü sonrasında kişinin ölümle ilişkili veya ilişkili olmayan birçok kişisel bilgisi ortaya çıkabilmektedir. Bu gibi durumlarda kişinin mirasçılarının menfaatleri göz önüne alınmalıdır. Kişi ölmüş olsa dahi kendisi hakkındaki bir bilginin aile üyelerine ölümden sonra da maddi ve manevi olarak zarar vermesi mümkündür.⁹³ Bu sebeple kişinin ölümünden sonra kişilik haklarının mirasçılar tarafından kullanılmasının önüne geçmek ölümden sonraki hatıra ve bireyin yakınlarına zarar verebilecektir.⁹⁴ Dolayısıyla ölen kişinin kişilik hakkı zedelenmese de ölenin hatırası veya kendi kişilik değerleri zedeleniyorsa sırf kendilerine olan saldırının ortadan kaldırılması dahi talep edilebilecektir.⁹⁵ Kişilik hakkı ihlal edilen bir kişinin ölümünden sonra mirasçuları tarafından bu saldırıya ilişkin işlem yürütmesinin hukuka uygun olduğu Alman Federal Mahkemesi'nin BGH, Urt. V. 20.3.1968, I ZR 44/46 sayılı kararında ele alınmaktadır. Kararda kişilik haklarının devredilemez olduğu belirtilmekteyse de sadece bu hakkın "taşıyıcısı"nın öldüğü ifade edilmektedir. Mahkemeye göre kişilik hakkı ölümden sonra da korumayı hak etmektedir.⁹⁶

Kimi zaman yayınlandığı zaman için hukuka uygun olan bir kişisel veri zaman geçtikçe, değişen şartlar ve izleyen süreç içerisinde hukuka aykırı bir pozisyon doğurabilecektir.⁹⁷ Benzer durum zaman unsuru için de değerlendirilmelidir. Belli bir zaman içerisinde hukuka uygun olan bir veri değişen süreç içerisinde herhangi bir kişisel veriyi hukuka aykırı hale

---

bilgi için: Çelik, s. 401; Usta, s. 221; Murat Doğan, "Şahsiyet Hakkına Tecavüzün Önlenmesi Davası", C. 5, S. 1-4, 2001, AÜEHFD, s. 410.

⁹¹ Gezder, s. 207.

⁹² Kaya, s. 190.

⁹³ Uçak, s. 113.

⁹⁴ Uçak, s. 113.

⁹⁵ Uçak, s. 114.

⁹⁶ Yılmaz, s. 889.

⁹⁷ Kent/ Kulular İbrahim, s. 195; Yavuz, s. 60.

getirebilecektir.⁹⁸ Örneğin bu durum ölen kişinin bir çocuğunun deprem zamanında henüz küçük olması ve büyüdükten sonra ailesinin bu tarz bir görüntüyle karşılaşmak istememesi üzerine ileri sürülebilmelidir. Zira Anayasa Mahkemesi de 2013/5653 Başvuru numaralı 2016 tarihli kararında bir gazete haberinin 14 yıl önceki bir haberi arşivinde tutmasında herhangi bir güncelliğin bulunmadığına, kamu yararı bakımından internet ortamdaki haberin kaldırılması gerektiğine hükmetmiştir.⁹⁹

Somut bir olayda kişilik haklarının ölümden sonra da korunup korunmayacağına değerlendirilmesinde hâkim ölen kişinin hatırası ve üçüncü kişilerin menfaati arasındaki dengeyi karşılaştırmalıdır.¹⁰⁰ Kişilik hakları kişiye sıkı sıkıya bağlı olmasına rağmen kişilikten doğan haklardan dolaylı olarak etkilenenlerin de haklarının koruma değerinin bulunduğu kabul edilmelidir. Burada ölümden sonra kişilik haklarının korunmasını savunan “ölüm sonrası kişiliğin korunması” teorisi önemlidir. Bu teori sınırlı da olsa bireyin ölümden sonra mirasçıları tarafından kişilik haklarının korunabileceğini kabul etmektedir.¹⁰¹ Burada bahsi geçen sınırlama kişilik haklarının kapsamı bakımından değil zaman bakımından bir sınırlamadır. Diğer bir anlatımla ölümden sonra mirasçılar tarafından kişilik haklarının korunması devam etmekteyse de bu durum “on yıllarca” devam etmemelidir.¹⁰² Söz konusu teori ele alındığında unutulma hakkının mirasçılar tarafından da kullanılabilmesi fakat bu hakkın kullanımında “zaman unsuru” bulunduğu anlaşılmaktadır.¹⁰³

Ölüm sonrası kişiliğin korunması doktrini ölenin kişilik haklarından doğan ihlallerden dolayı mirasçıların kişilik değerlerinin korunması davası açabileceklerini kabul etmektedir.¹⁰⁴ Ölenin yakınları yasal yola başvururken Medeni Kanun’un 24’üncü maddesinden faydalanacaklardır. Bu hüküm “saldırıya uğrayanın” korunma talep edebileceğine hükmetse de ölenin mirasçıları kendi adlarına ve kendilerinin menfaatlerini de ihlal eden hususlarda yasal koruma talep edebileceklerdir. Burada ölen için dolaylı korumadan bahsedilirken mirasçılar için doğrudan koruma söz konusudur. Ayrıca bu görüşe göre, kişilik haklarının korunması için yeni bir kişiliğin doğması gerekmemektedir. Ölenin haklarının söz konusu yasal yollar kullanılarak korunmaması halindeyse devlet organları kişinin haklarını koruyacak adımlar atacaktır.¹⁰⁵

Türk hukukuna göre kişilik ölümle sona erse de ölünün ardında bıraktığı maddi ve manevi değerler bulunmaktadır. Bu açıdan mirasçılar ve

---

⁹⁸ Yavuz, s. 60.

⁹⁹ Şermin Birtane/ Fatih Alkan/ Ali Kozan, Ferhat Yıldız/ Hilal Yazıcı/ Çağlar Öncel/Taylan Barın, Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı Karar Özetleri, Anayasa Mahkemesi, Ankara, 2021, s. 198.

¹⁰⁰ Uçak, s. 107.

¹⁰¹ Uçak, s. 106.; Gezder, s. 215.

¹⁰² Gezder, s. 216.

¹⁰³ Kum, s. 132.

¹⁰⁴ Gezder, s. 212.

¹⁰⁵ Uçak, s. 106.; Gezder, s. 215.

unutulma hakkı hususu TCK'nın "Kişinin Hatırasına Hakaret Suçu" başlıklı 130'uncu maddesi kapsamında da değerlendirilebilir.¹⁰⁶ Bahsi geçen suçun konusu ölünün gıyabındaki hakarettir. Suçla korunmak istenen hukuki değer ölümden sonra bireyin şeref ve haysiyetlerine yönelik maddi ve manevi değerlerin korunmasıdır. Bu suçla birlikte mirasçılarının da ihlal edilen değerlerinin korunması amaçlanmaktadır. Suçun oluşmasına ve unutulma hakkının gündeme gelmesine neden olacak fiillerden biri kişi hayattayken elde etmiş olduğu saygınlığı zedeleyecek nitelikte sözlü saldırılardır. Unutulma hakkının mirasçılar tarafından kullanılabilmesi için ise ölüye yönelik sözlü saldırıların ölümden sonra yakınlarının haklarını ihlal edici nitelikte olduğunda ortaya çıkacaktır. Burada fiil yakınların saygınlığına yönelik sonuçlar doğurmaktadır. Dolayısıyla mirasçılarının unutulma hakkını kullanmasındaki gerekçe ölen kişiyi değil yaşayan kişileri korumaktadır. Böylece ölen kişinin mirasçıları veya menfaati bulunan diğer kişiler için kişilik değerleri veya kişilik hakları bakımından unutulma hakkının varlığı gerekli görülmemelidir.

Kişisel veriler ve kişilik haklarının ölümden sonra mirasçılar tarafından korunabileceği hususunda verilmiş kararlar bulunmaktadır. Ölümden sonra kişilik haklarının korunmaya devam etmesi bakımından Mephisto davası önem arz etmektedir. Davada ölen kişinin mirasçısı, vefat eden bireyle ilgili bir yayının yasaklanmasını talep etmekte, söz konusu talep Alman Anayasası'nın kişinin ölümünden sonra dahi kişilik haklarının korunduğunu savunabileceğinin kabulüne dayandırılmaktadır. Alman Federal Yargıtayı, bireyin ölmüş olmasına rağmen kişilik haklarına saygı gösterilmesi gerektiğine karar vermiştir.¹⁰⁷ Karar, ölümlerle birlikte bireyin kişiliğine bağlı tüm haklarının sona ermeyeceğini, yaşayan kişilerin örneğin ölen kişinin şeref ve haysiyetine ölümden sonra da saygı duymaları gerektiğini, bu hakkın korunmasının gereği için de mirasçılara bazı yasal hakların tanınmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir.¹⁰⁸ Bu karar unutulma hakkının mirasçılar nezdinde kullanılması bakımından örnek teşkil etmektedir. Fakat ulusal veya uluslararası alandaki yasal düzenlemelerin veya çalışmaların yetersiz olduğu, söz konusu meselenin günümüz koşullarında daha fazla irdelenmesi gerektiği ifade edilmelidir.

Gelişen teknolojiyle kişisel verilerin farklı alanlarda kullanıldığına şahit olunmaktadır. Kişi ölmüş olsa bile sosyal medya üzerindeki faaliyetlerinin devamını sağlayan bazı dijital uygulamalar mevcuttur. Örneğin bir Twitter kullanıcısı (Güncel isimle "X" platformu kullanıcısı) ölse dahi adıyla, anonim hesabından veya kendine ait nickname üzerinden tweet (post) atılmaya devam edebileceği gibi var olan tweetleri silinmezse kişinin dijital varlığı da devam edecektir.¹⁰⁹ Bu açıdan kişisel verilerin

¹⁰⁶ Erdem Büyüksağış/ Sinem Özyiğit/ Selin Mirkelam Falay/ İlay Ezgi Buldağ/ Mustafa Said Okur, "Dijital Varlıkların Miras Yoluyla İntikali", C. 47, S. 2, 2021, Yargıtay Dergisi, s. 347.

¹⁰⁷ Gezder, s. 208.

¹⁰⁸ Usta, s. 15.

¹⁰⁹ "Kalbiniz atmasa da tweet atmaya devam edeceksiniz"dir." Tüba Karahisar, "Yeni Medya, Mahremiyet ve Unutulma Hakkı", Ağdaki Şüpheli Bir Sosyal Medya Eleştirisi, Der. Tuba Kara, Ebru Özgen, 1. Baskı, Beta Yayın, 2015, s. 270.

bireyin ölümünden sonraki akıbeti hakkında büyük sosyal medya şirketlerinin verdiği kararlar önemlidir. Örneğin, Facebook, ölen bir kişinin mirasçıları tarafından sosyal medya hesaplarına erişim hakkı kullanılmasına izin vermemekte, ancak hesabın bir anı hesabına çevrilebileceğini kabul etmektedir.¹¹⁰ Fakat anı hesabına dönüştürülse dahi kişinin verileri sosyal medya hesabında kalmaya devam edecektir. Facebook'un aksine Google kişisel veriler noktasında ölen kişilerin yakınlarıyla iş birliğini uygun bulmakta fakat yine de ölen bireyin sosyal medya hesaplarındaki şifrelerini mirasçılarla paylaşmamaktadır.¹¹¹ Doktrin bu durumun kişilik haklarına daha fazla müdahale içerebileceğini kabul etmektedir.¹¹² Şöyle ki kişinin ölümünden sonra internet ortamında dolaşmasını istemeyeceği bilgiler olabilir. Bu bilgilerin ölümünden sonra şirketler tarafından arşivlenmeye devam etmesi ve süresiz olarak bu arşivlerin kalması bireyin hayattayken kişiliğini serbestçe oluşturmasına engeldir. Bu bilgilerin arşivde tutulmaya devam etmesi hukuka ve dürüstlük, meşru amaç için işlenmeye devam etmesi ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir. Zira kişisel veri ölümünden sonra korunmayacağından işlenmesi için de gerekli sebepler ve amaçlar ortadan kalkmış demektir. Ancak kanunen istisna olarak düzenlenmiş olması hali başkadır. Öyle ki sağlık verileri bakımından “Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik”in 11/2’nci maddesine göre ölen bireyin sağlık verilerinin yirmi yıl süreyle saklanması gerektiği düzenleme altına alınmaktadır. Burada hukukun izin verilen ve kanunla istisnası düzenlenen meşru bir arşivleme faaliyeti yapıldığından bahsedilebilecektir.

Unutulma hakkının mirasçılara geçmesi hususu yapay zeka teknolojisi temelinde de ele alınabilir. Zira yapay zekâ teknolojisinin oldukça geliştiği günümüzde ölüm sonucu kişisel verilerin tamamen değersizleştiğini ifade etmek hatalı olacaktır. Ölüm sonrasında mirasçıların yakınlarının dijital varlıklarının, miraslarının veya içeriğinde barındırdıkları verilerinin akıbetini belirleme yetkisini tamamen platformların eline bırakmaları beklenmemelidir. Dolayısıyla ölen kişinin kişilik haklarının tamamının

---

¹¹⁰ Ticari olmayan hesapların anı niteliğindeki eşya niteliğinde olup hesabın mirasçılara geçebileceğine dair bilgi için bkz: Süleyman Yılmaz/ Vehbi Umut Erkan, “Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla İntikal Edip Edemeyeceği Sorusunun Kişisel Verileri Koruma Hukuku Kapsamında İncelenmesi”, C. 11, S. 2, 2020, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 582; Nurten İnce Akman, “Mirasbırakanın Dijital Bilgilerinin Mirasçılara Geçışı (Dijital Tereke)”, C. 9, S. 2, 2018, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 545; Uçak, s. 112.; Memiş/ Turgut, s. 208.

¹¹¹ Uçak, s. 112.

¹¹² Gezder, s. 213.; “Yüksek mahkeme kararında, kişilik haklarının dokunulmazlığının kişi hayatta iken tam anlamıyla yaşanabilmesi ve anlam kazanabilmesi için, kişinin o öldükten sonra da kendi onuruna karşı yapılacak kabaca saldırılara karşı korunacağı inancını taşıyabilmesi ve bu beklentiye sahip olabilmesi ile mümkün olacağını ifade etmiştir. Aksi takdirde kişinin onurlu bir hayat sürdürmek için harcayacağı çabanın da anlamı kalmayacağı vurgulanmıştır.” Detaylı bilgi için bkz: Çiğdem Mine Yılmaz, “Mephisto Kararı Çerçevesinde Postmortal Dönemde Kişilik Hakkının Korunması”, C. 20, S. 41, 2021, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, s. 891.

ölümle ortadan kalktığını kabul etmemek gerekir.¹¹³ Hakkın mirasçılar tarafından kullanılmasında doğrudan dışlama veya doğrudan kabul etme arasında bir ayırım yapılması gerekmektedir. Günümüzde deepfake, NFT, avatar gibi teknolojiler ele alındığında ölen kişilerin dijital ortamda yaşamaya devam ettiği bilinmektedir. Bu sebeple ölen kişiler için doğrudan korumanın gerekli olduğu kabul edilmektedir.¹¹⁴ Bu açıdan görsel-ışitsel medyada veya dijital medyada kişisel verilerin korunması ve dolayısıyla unutulma hakkına hassasiyetle yaklaşılması gerekmektedir. Deepfake yöntemiyle bir görüntünün kopyalanması, var olmayan bir bilginin sanki bir kişiye aitmiş gibi kullanılması günümüz teknolojisi ile mümkün hale gelmektedir. Mirasçıların ölen kişinin unutulma hakkını kullanıp kullanmamaları bu noktada tekrar ele alınmalıdır. Gelişen teknolojiyle kişisel verilerin tutulduğu her bir kayıt suiistimal edilebilecek, ölen bir kişi dahi olsa bu kişilerin görüntü, ses ve fotoğrafları kötü niyetli kişilerce kullanılabilir.¹¹⁵

B. YABANCI DEVLETLERİN ÖLÜMDEN SONRAKİ UNUTULMA HAKKINA BAKIŞLARI

Ölümden sonra kişisel veriler üzerinde koruma farklı ülkelerde devam ettirilmektedir. Estonya’da, ölen kişi tarafından aksi öngörülmediği sürece kişisel veriler üzerindeki rıza ölümden sonraki 10 yıl için geçerli olmakta, sürenin bitimiyle ölen kişinin verilerinin işlenmesi mirasçılarının rızasına bırakılmaktadır. Danimarka için de aynı uygulamanın geçerli olduğu ifade edilmektedir. İzlanda’da ise bu süre 5 yıl geçerlidir.¹¹⁶ Macaristan, mirasçılara daha net yetkiler vermekte, kişinin ölümünden önce belirtmiş olduğu mirasçılarını ölümden sonraki 5 yıl içinde kişisel veriler üzerindeki hakları kullanabilmektedirler.¹¹⁷

Finlandiya’da bir kişi, ölen eşinin cinsel suçlar işlediğini iddia eden bir internet sitesine yönelik aramaların Google’dan kaldırılmasını talep etmiştir. Kararda önemli olan unutulma hakkının öznesidir. Ölen kişi doğrudan unutulma hakkını kullanmamış fakat unutulma hakkının öznesi konumunda bulunmuştur. Fakat unutulma hakkı ölen kişinin eşi tarafından

---

¹¹³ Sinem Özyiğit, “Kişilik Hakkı Ekseninde Deepfake”, Birinci Ulusal Görsel-İşitsel Medyada Kişisel Verilerin Korunması Sempozyumu Bildiri Kitabı, RTÜK/ KVKK, Ankara, 2023 Mayıs, s. 185.

¹¹⁴ Özyiğit, s. 185.

¹¹⁵ Balcı, s. 89.

¹¹⁶ Özyiğit, s. 186; David Erdos, “Dead ringers? Legal persons and the deceased in European data protection law”, S. 40, 2020, Computer Law & Security Review, s. 11.

¹¹⁷ Özyiğit, s. 186; Ines Radmilovic/ Tamas Bereczki/ Adam Liber, “Hungary adopts national GDPR supplementing legislation”, Lexology, 2018, (<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=3e045c27-67c6-43a5-a5e8-a0a30a07612b>, s.e.t: 23.08.2023)

kullanılmıştır. Bu talep Finlandiya Veri Korunması Kanunu'na uygun bulunarak kabul edilmiştir.¹¹⁸

Ölümden sonra kişilik haklarının sona ermesi nedeniyle, ölenin kişilik hakları üzerindeki haklarının tamamen ortadan kalkmadığı, mirasçılardan ölümden sonra kişilik haklarını korumasının (post-mortem koruma)¹¹⁹ mümkün olabileceği ifade edilmelidir. Türk hukukunda ölümden sonra unutulma hakkının mirasçılar tarafından kullanılıp kullanılmayacağına dair düzenlemenin Macaristan, Danimarka veya İzlanda örneklerinde olduğu gibi belli bir süreye bağlanabileceği ifade edilebilir. Unutulma hakkı kavramının açıkça mevzuatta yer almaması nedeniyle bu durumun ele alınması zor olsa da ölenin kişisel verilerinin korunması adına Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 86'ncı maddesindeki bir eser niteliğine sahip olmasalar da resim ve portreler üzerine mirasçılara tanınan 10 yıllık koruma süresi güncel bir mevzuat düzenlemesi için yol gösterici olabilecektir.

C. MİRASÇILAR TARAFINDAN TALEP EDİLEBİLECEK UNUTULMA HAKKININ ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

1.Çocuğun Üstün Yararı Bakımından Unutulma Hakkı

Unutulma hakkının sadece yetişkinler nezdinde korunması gereken bir hak olarak ele alınması doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Çocukların bulunduğu içeriklerin, çocukların gelecekleri üzerinde bazı riskleri doğurabileceği, çocuklar bakımından unutulma hakkının ayrıca ele alınmasının önemli olduğu unutulmamalıdır. Çocuklar bakımından unutulma hakkının koşulları, sınırları ve tespitinin nasıl yapılacağına değerlendirilmesi gerekmektedir.¹²⁰ Çocuklar açısından unutulma hakkının kimler tarafından kullanılabilirliği doktrinde de ele alınmaktadır. Bir görüşe göre çocuklar da yetişkinler gibi temel hak ve özgürlüklere sahip olarak mahkemeye başvurabilmeli, unutulma hakkının kapsamına giren haklardan yararlanabilmelidir.¹²¹ Ayrıca, unutulma hakkı kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olduğu için doğrudan çocuk tarafından kullanılabilir. Diğer taraftan ayırt etme gücü bulunan çocuk unutulma hakkını doğrudan kullanabilecekken ayırt etme gücüne sahip olmayan çocuk için bu hak yasal temsilcisi tarafından talep edilebilecektir. Bununla birlikte sırf çocukların unutulma hakkını içeren özel bir düzenleme olmadığından işlemler genel kurallar çerçevesinde yapılabilecektir.¹²²

¹¹⁸ Yavuz, s. 224.

¹¹⁹ Post-mortem koruma: Ölümden sonra da kişilik haklarının devam edebileceğini, ölen bir kişinin kişilik hakkının ihlal edilmesi halinde yakınlarının bizzat dava açabileceklerini ileri süren ve "uzatılmış kişilik hakkı teorisi" olarak da bilinen koruma yön atemidir. Detaylı bilgi için bkz: Gamze Turan Başara, "Kişiliğin Korunması Kapsamında Ölümden Sonra Hatıranın Korunması Teorisi", C. 5, S. 1, 2020, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 343.

¹²⁰ Korap Özel, s. 9.

¹²¹ Korap Özel, s. 12.

¹²² Tuğ Levent, s. 27.

Çocuk her zaman unutulma hakkının öznesi konumunda olmayabilir. Diğer bir anlatımla çocuk aynı zamanda mirasçuları üzerinde de unutulma hakkını kullanabilmelidir. Burada çocuğun psikolojik gelişimi dikkate alınarak karar verilmelidir. Örneğin, internet ortamındaki zararlı görsel-işitsel içeriklerden çocukların korunması gerektiği, bu içeriklerden dolayı uygulanan ebeveyn kontrolünün çocukların gelişiminde zorunlu olduğu, bu uygulamanın ifade hürriyetinde bir sınırlama sayılmayacağı kabul ediliyorsa¹²³ benzer şekilde çocuğun gelişiminde unutulma hakkının kullanılması gerektiği göz ardı edilmemelidir. Anne ve babası hakkında yapılan bir haberin kamusal yarar, güncellik veya genel sağlık gibi istisnalar dışında arşivlenmesine veya işlenmesine gerek yoksa çocuğun üstün yararı korunmalıdır. Burada çocuk, anne ve babasının kişisel verisini içeren haber üzerinde unutulma hakkını kullanabilmelidir. Örneğin, ilerde ayrıntılı olarak üzerinde durulacak doğal afet olaylarından biri olan depremlerde ailesini veya yakınlarını kaybeden bir çocuk kişilik hakkı zarar gören ebeveyni olsa dahi kendi menfaatleri doğrultusunda unutulma hakkından yararlanmalıdır.¹²⁴ Çocuğun böyle bir durumda unutulma hakkını kullanabilecek ehliyete sahip olmaması halinde ise yasal çerçevede kendisine yetki tanınmış kişiler çocuk yerine bu hakkı kullanabilmelidir. Bu açıdan unutulma hakkı bakımından çocuğun üstün yararı göz ardı edilmemelidir. Yıkıcı kedere ve üzüntüye sebep olabilecek olağanüstü durumlarda çocuğun üstün yararı ele alınmalıdır. Örneğin çekirdek aile fertlerinden olan anne veya babadan birinin ölümü halinde sırf çocuğun üstün yararının korunması adına ölen bireyin mirasçısı olan eş unutulma hakkından yararlanabilmelidir. Bu durum sadece ölen kişinin hakkını korumayacak, aynı zamanda çocuğun hayatını devam ettirmesine ve geleceğini oluşturmasına dair haklarını da koruma altına alacaktır. Zira çocuğun ebeveyni hayatta olsaydı kullanacağı unutulma hakkının öldükten sonra kullanılmayacak hale gelmesi düşüncesi çocuğun bedensel, ahlaki, psikolojik, sosyal yönden geleceğe yönelik sağlıklı ve dengeli gelişimin önünde bir engel oluşturabilecektir. Çocuğun bilmemesi, ilerleyen yaşlarında öğrenmemesi gereken ve böylece gelişimini koruyabilecek her durum ve somut uyumsuzluk hukuk nezdinde çocuğun üstün yararı dikkate alınarak ele alınmalıdır. Verilen örnekler ve açıklamalar ışığında unutulma hakkı kurumuna çocuğun üstün yararının korunması için istisna getirilmelidir. Unutulma hakkının öznesinin çocuk olup olmadığı fark etmeksizin vefat eden her kimse eğer yaşasaydı aile bütünlüğü veya sağlıklı bir çocuk gelişimi için hukuken hangi adımları atacaksa, ölümden sonra da aynı adımların mirasçısı tarafından gerçekleştirilmesinin önü açılmalıdır.

---

¹²³ Merve Ayşegül Kulular İbrahim ve Rümeyza Aluç Demirel, “6112 Sayılı Kanun Kapsamında İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumunda Çocukların Korunması”, C. 13, S. 51, 2022, TAAD, s. 345.

¹²⁴ Korap Özel, s. 19.

2.Doğal Afet Gibi Toplumsal Olaylarda Unutulma Hakkının Kullanılması

Doğal afetler doğrudan insan etkisi olmadan meydana gelen ve nüfusun çoğunluğu üzerinde can ve mal kaybına neden olan doğa olaylarıdır. Bir doğal afet ne kadar büyük ve geniş bir insan topluluğunu etkilerse halk içerisinde de o derece büyük bir tepki doğacaktır. Doğal afetler sonucunda verilecek tepkiyi ele alan konu “doğal afet okuryazarlığı” olarak da tanımlanmaktadır.¹²⁵

Bireyler doğal afetler hakkında bilgileri güvenilir medya kuruluşlarından almaktadırlar. Medya tarafından topluma sunulan haberlerin veya içeriklerin güvenilir olmasından yine medya kuruluşları sorumludur. Bu sebeple afet veya kriz dönemlerinde “afet haberciliği”nin önemli bir yeri bulunmaktadır. Son zamanlarda gelişen haberleşme teknolojileri, olay yerinden anında görüntü ve veri servis edilmesini mümkün kılmaktadır.¹²⁶ Medya tarafından bilgi akışı için topluma verilen haberlerde kişisel veriler bulunabilmekte, kişilik haklarına konu olabilecek meseleler gündeme gelebilmektedir.

Doğal afetler ve kriz dönemlerinde olağanüstü ölümler, yaralanmalar veya travmatik olaylar gerçekleşebilir. Ayrıca bu gibi dönemlerde insanların haber içeriklerine veya ekrana getirilen bilgilere karşı daha hassas olduğu bir gerçektir. Zira kriz ve doğal afet dönemlerinde kitleler her türlü metni anlamlandırmaya çalışmaktadırlar. Bu durum gerek konvansiyonel gerek yeni medya araçlarında kişiler hakkında doğru veya yanıltıcı bilgilerin daha yoğun biçimde paylaşılmasına yol açmaktadır. Bu ihtimaller çerçevesinde kontrolden geçmemiş verilerin, görüntülerin, seslerin, kişisel hikayelerin kamuoyuyla paylaşılması durumu ortaya çıkmaktadır.¹²⁷ Böyle zamanlar üzerinde sorumluluk bulunan her kişinin daha titiz hareket etmesini zorunlu kılmaktadır.¹²⁸ Yalan, yanlış veya tahrif edilmiş bilgilerin yayılmasının engellenmesi bu dönemde daha ciddi önem arz etmektedir. Zira bireylerin haber alma özgürlüğünün korunması kadar doğru habere ulaşma özgürlüklerinin de korunması gerekmektedir. Önemli olan kaynağı belirli, kamuya zarar verme kastı bulunmayan bilginin paylaşımını çoğaltmak olmalıdır.¹²⁹

Doğal afetler sonucu halkın bilgi almak istemesi doğaldır. Bu esnada kişilerin kişisel verileri veya kişilik haklarına ilişkin verileri ve bilgileri de duyurulmuş olacaktır. Bu durum basın ve ifade hürriyetinin bir parçasını

¹²⁵ Ufuk Sözcü, Doğal Afetler ve Doğal Afet Okuryazarlığı, 2. Baskı, Pegem, Ankara, 2019, s. 71.

¹²⁶ Elif Kütükoğlu, Afet Gazeteciliğine Gündem Belirleme Kuramı ve İzmir Depremi Haberlerinden Bakış, C. 4, S. 2, 2021, MEDIAJ, s. 221.

¹²⁷ Ülkü İlgi Eldem Anar, “Sosyal Medya Ortamında Yer Alan Afet Haberlerinde Etkileşim; İzmir Depremi Örneği”, C. 11, S. 3, 2021, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, s. 1133, 1145.

¹²⁸ Eldem Anar, s. 1133.

¹²⁹ Murat Balcı/ Kerim Çakır, “Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu (TCK m. 217/A)”, C. 9, S. 1, 2023, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 8, 11, 13.

oluştururken bu hakkın doğru kullanılamaması diğer temel hak ve özgürlük ile çatışacaktır.¹³⁰ Doğal afet olaylarının akabinde ortaya çıkan durumda kamunun ve ilgililerin haber alma ve bilgi verme özgürlükleri bulunmaktadır. Fakat haber alma ve bilgi verme özgürlüğüyle unutulma hakkı arasındaki dengenin gözetilmesi de en az özgürlüklerin korunması kadar gereklidir. Bu başlık altında unutulma hakkıyla çatışan önemli anayasal haklar arasında haber alma, haber verme veya ifade hürriyeti bulunmaktadır. İfade ve haberleşme özgürlüğü unutulma hakkıyla doğrudan veya dolaylı ilişki içerisinde olabileceğinden somut bir olayda unutulma hakkının kullanılması bu özgürlüklere yönelik ihlaller doğurabileceği yönünden eleştirilmektedir.¹³¹ Dolayısıyla burada yine hakların çatışması gündeme gelecektir. Örneğin, deprem gibi doğal afetlerden sonra depremzede çocukların enkazdan çıkarılma görüntüleri geleneksel ve yeni medya araçlarında yoğun bir şekilde yayınlanmaktadır. Doğal afet sonucu ölen bir kişinin kişilik hakları ve kişisel verileri önemlidir. Burada ölen bir kişinin hatırası zedelenmemelidir. Çocukların kişisel verilerinin bulunduğu haberlerde kamu yararı dengesi gözetilerek haberler çocuğun üstün yararına uygun olacak şekilde yayınlanmalıdır. Bununla birlikte gerekli olması halinde görüntüler çocuğun yakınlarının talebi üzerine kaldırılmalı, silinmelidir.¹³²

Doğal afetler sonrasında paylaşılan bilgilerin kişilerin özel hayatını da ihlal edebileceği değerlendirilmelidir. Özel hayat, kamuya karşı gizli tutulan bireylerin göz önüne çıkarmadıkları hayatlarıdır.¹³³ Özel hayatın ihlal edilmesi ise yalnızca ölen kişiye ilişkin manevi zarar değil yakınlarının ve diğer üçüncü kişilerin de aleyhine sonuçlar doğurabilecektir. Bu sebeple ölümden sonra mirasçılarının veya unutulma hakkını kullanmakta menfaati bulunan üçüncü kişilerin bu hakkı kullanabileceği değerlendirilmelidir.

Kişi eğer ölmüşse ve ortada bir manevi zarar var ise mirasçılarının unutulma hakkından faydalanması hem ölen için hem mirasçılar için gerekli görülmelidir. Doğal afet ve kriz dönemlerindeki ölümler mirasçılarının manevi zarara uğramasının mümkün olduğu, ölünün ölümden sonraki varlığına duyulacak saygının gündeme getirileceği dönemlerdir. Manevi zarar, Yargıtay tarafından “kişilik haklarına saldırı neticesinde davacı olanın duyduğu maddi ve manevi acı, ızdırap, elem, keder ve böylece yaşama zevkinde meydana gelen bir azalma” olarak ele alınmaktadır.¹³⁴ Mağdur olan davacının ruhsal bütünlüğünde, varlığında herhangi bir acı, ızdırap, üzüntü gibi sonuçların doğması halinde kişinin manevi bir zararla karşı karşıya olduğu ifade edilmelidir. Bu sebeplerle bir kişi deprem veya sel gibi bir

---

¹³⁰ Çınar, s. 564, 566.

¹³¹ Nalbantoğlu, s. 585.

¹³² Korap Özel, s. 18

¹³³ Apaydın, s. 182.

¹³⁴ Yargıtay 11. HD, E:2018/5385, K: 2019/6709, T:24.10.2019; Yargıtay İBKG, E: 2017/5, K: 2018/7, T:6.7.2018; Gökhan Antalya, "Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması -Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi", C. 22, S. 3, 2016, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, s. 228.

doğal afette vefat etmiş ise kişinin yakınları kişiye ait kişisel bilgilerin, ceset görüntülerinin veya ölmeden önceki ses kayıtlarının silinmesini veya kaldırılmasını talep edebilmelidir. Kişisel bilgiler ölmüş bir kişiye ait dahi olsa kişinin yakınları için psikolojik sorunlar başta olmak üzere birçok sorunu doğurabilecektir. Bu kabul kişilerin acılardan kurtularak hayatlarına devam etmelerini sağlayacak en temel insan hakkı olarak kabul edilmektedir.¹³⁵

3.Devlet Tarafından Elde Edilen Kişisel Bilgiler

Devletin çıkarlarının bireyin veya toplumun çıkarlarından üstün tutulması devlet aklı olarak tanımlanmaktadır.¹³⁶ Devlet aklı bilginin gücünün farkındadır. Bu noktada birçok devlet ülke güvenliği gerekçesiyle vatandaşların bilgilerine ulaşmak istemektedir.¹³⁷ Fakat bahsedilen bu kavram olağanüstü durumlarda ortaya çıkmaktadır. Kriz dönemlerinde, çözüme ulaşabilmek adına her türlü aracın kullanılabilmesi mümkündür. Böyle durumlarda devletler kişilerin bilgilerini gizlice elde edebilmekte, elde edilen kişisel bilgiler devletin yararına kullanılmaktadır.¹³⁸ Fakat bu uygulama bireyler bakımından riskli ve emniyetsiz bir ortam da doğurabilecektir. Devlet aklı ile unutulma hakkı arasındaki çatışma burada ortaya çıkmaktadır. Devlet her an ve her zaman elde etmiş olduğu bilgiyi kişinin aleyhine olacak şekilde kullanamamalıdır. Devletin üstün yararı ortadan kalktığında bireyin unutulma hakkından faydalanabilmesi gerekmektedir. Bu sebeple her dönemde devlet aklının var olabileceğinden bahsedilemez. Özellikle bu gibi bilgilerin bireylerin mirasçılarını zor durumda bırakabilecek sonuçlar doğurması muhtemeldir. Devletin gizli veya kamuya açık olmasında sakınca olmayan kişisel verileri kamu yararı nedeniyle arşivlense de kişinin vefatı sonucunda mirasçısının ölen bireyin aleyhine olabilecek bu gibi bilgilerden zarar görmemesi için unutulma hakkından faydalanması gerekmektedir. Burada kişi hakları ve kamu yararı arasındaki dengenin somut olay çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.¹³⁹

Unutulma hakkı, verilerin hukuka uygun olarak kaydedilmesi halinde dahi silinebilme hakkını bireylere sağlamaktadır. Geçmişte utanç verici davranışları, resmi makamlar nezdinde sabıka kaydı veya hakkında verilmiş bir mahkeme kararı olan ve bu gibi bilgilere dijital ortamlardan ulaşılabilen bir kişinin ölümünden sonra mirasçıları ölenin verilerinin silinmesini isteme hakkına sahip olmalıdır. Örneğin, terörle iltisaklı olduğu devlet tarafından

¹³⁵ Yaşar Salihpaşaoğlu/ Burcu Değirmencioğlu, "Unutulma Hakkının Bir "İnsan Hakkı"na Dönüşme Yolculuğu", C. 24, S. 2, 2020, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 381.

¹³⁶ Salim Orhan, "Devlet Aklı Doktrini ve Modern Türkiye'ye Geçiş Sürecinde Bir Tezahürü Olarak Teşkilat-ı Mahsusa", C. 23, S. 39, 2018, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 23, s. 377; Sevil Şılan Kum, s. 137.

¹³⁷ Kum, s. 136.

¹³⁸ Kum, s. 139.

¹³⁹ Kent/ Kulular İbrahim, s. 195.

kayıt altında bulunan kişilerin mirasçıları belli bir süre geçtikten ve bilginin kamu yararı nezdinde güncelliğini yitirmesi halinde bu verinin silinmesini talep edebilmelidir. Zira bu veriler mirasçının iş, aile, eğitim gibi gelecek yaşamını etkileyebilecek bilgilerdir. Bu açıdan devletin ölen kişinin verisinin silinmemesini kamu yararı olarak görmesi halinde dahi, kamuoyu tarafından öğrenilmesinde sakınca olmayan fakat mirasçıların zararına olacak verilerin dijital ortamda paylaşılması halinde unutulma hakkının gündeme getirilmesi zorunludur. Örneğin arama motorunda yapılan bir arama sonucunun silinmesine yönelik mirasçı ölen kişinin verisi üzerinde unutulma hakkından yararlanabilmelidir. Üstelik arama sonuçlarına yönelik verilecek böyle bir kararda devletin sahip olduğu verinin arşivden kaldırılması da gerekmemektedir. Mirasçı yalnızca arama sonuçlarında yer alan idari işlem kaydının veya bir internet sitesi sonucunun kendi menfaatine aykırı olan kısmının arama motorundan çıkarılmasını talep etmektedir.¹⁴⁰ İfade edilmelidir ki burada kişilik hakkı, özgürce hayatını kurma ve devam ettirebilme hakkı kamu yararına baskın gelmektedir. Anayasa Mahkemesi Genel Kuruluna yapılan bir bireysel başvuruda Mahkeme, internetin yaygınlaşmasından evvel bireylerin geçmişlerine veya özel hayatlarına ilişkin bilgilerin zamanla kaybolduğunu ifade etmektedir. Ayrıca teknolojik gelişmelerin bu denli hızlı ilerlemediği zamanlarda geçmişe ilişkin bir kayıt tutulmuş olsa dahi bu kayıtlara ulaşılmasının oldukça zor olduğundan bahsedilmektedir. Bu durum da doğal olarak kişilerin geçmiş hatalarının sürekli gündeme gelmesini, kişinin veya bu hatalara bağlı olarak yakınlarının geleceğe yönelik olumsuzluklarla karşılaşmalarını engellemekteydi. Fakat Genel Kurul, günümüzde basit bir internet aramasında bireylerin geçmişlerine ilişkin bilinmelerini arzu etmedikleri, hatırlanmasını istemedikleri, özel veya aile hayatını etkileyebilecek bilgilere kolaylıkla ulaşılabilmesinin altını çizmektedir. Mahkeme, internetin gelişimiyle meydana gelen unutulmama bahsinin ifade hürriyeti ve basın özgürlüğü ile şeref ve itibarın korunması arasındaki dengeyi bozduğunu, fakat bu iki hakkın eşit derecede korunması gerektiğini belirtmektedir. Kural olarak şeref ve itibar kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olsa da bahsi geçen Karardan da anlaşıldığı üzere bazı somut olaylarda aile hayatının ve aile birliği içerisindeki diğer bireylerin şeref ve onurlarının ihlal edilmesi söz konusu olabilir ve bu kişilerin şeref ve haysiyetlerinin de korunması gerekebilir.¹⁴¹

Kişilerin şeref ve haysiyetlerinin korunmasında unutulma hakkının kullanılması önemli rol oynamaktadır. Haklar arası dengenin sağlanmasında her somut olayın kendi içerisinde değerlendirilmesi gerektiği belirtilmelidir.

Devlet aklını oluşturan bilgi kaynaklarından diğeri istihbari verilerdir. İstihbarat kelimesi bilgi alma, haber toplama, ham bilgilerin işlenmesi anlamına gelmektedir.¹⁴² Fakat kişinin özel hayatının gizliliği, şeref ve

¹⁴⁰ Çağla Tansuğ, “İdare Hukuku Perspektifinden Unutulma Hakkı”, S. 2, 2021, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 1576.

¹⁴¹ N.B.B. Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/5653, K.T. 3/3/2016, § 45 (Kararlar Bilgi Bankası)

¹⁴² Atlı, s. 13.

haysiyeti, aile bütünlüğü gibi kişilik hakları devlet aklıyla çatışabilecektir. Örneğin, bireylerin siyasi faaliyetlerinin, eğitim verilerinin, sabıka kayıtlarının devletin bilgi arşivinde olması doğaldır. Fakat bu verilerin örneğin 50 yıla yakın bir süreliğine işlenmesi özel hayatın gizliliğine aykırılık doğurabilecektir. Zira bu veriler gerek kişinin gerek aile bireylerinin yaşamlarının devamlılığını etkileyebilecek, toplum içerisindeki itibarlarını zedeleyebilecektir.¹⁴³ Kişinin ölmesi halinde ise ölenin aile üyeleri devlet arşivlerindeki bilgiler dolayısıyla hayatlarını tam anlamıyla kuramayabilecektir. Bu hususta unutulma hakkının kullanılması, ölenin mirasçısının kişiliğini özgürce oluşturabilmesine yardımcı olacaktır. Bu durumda kamu yararı, toplumun bilgi almadaki faydası veya devletin istihbari bir veriyi tutma sebep ve gerekçesine bakılmalıdır. Diğer taraftan unutulma hakkının kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda ve devlet tarafından ilgili verilerin işlenmesinin gerekli olduğu hallerde verilerin anonimleştirilerek işlenmesi ölen kişinin yakınlarının haklarının korunmasını sağlamaya elverişli bir diğer yöntem olarak düşünülebilir.

Türk hukukunda vefat eden kişinin mirasçılarının ölenin kişilik haklarını koruyamayacak olmasındaki tartışmalar bu konuda ayrıntılı bir düzenleme bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Doktrin bu noktada KVKK'ye özel bir düzenleme yapması noktasında tavsiye vermektedir.¹⁴⁴ Tavsiyeye göre ölen kişilerin verileri üzerinde veri sorumlularının¹⁴⁵ serbest tasarruflarının sınırlandırılması gerekmekte, uluslararası alandaki düzenlemeler dikkate alınarak ölen kişilerin ardından kişisel verilerin korunması sağlanmalıdır. Böylece uygulamada meydana gelebilecek sıkıntıların da önüne geçilebilecektir. Ayrıca doktrin, mirasçıların bu korumayı sağlamak noktasında birtakım haklara sahip olmaları gerektiğini, bu hakları kullanmaya yönelik belli bir süre sınırının konularak somut meselenin kötüye kullanılmasının da önüne geçilebileceğini ifade etmektedir.¹⁴⁶

SONUÇ

Unutulma hakkının temelinde yasal metinlerce kişisel veriler olarak tanımlanan bireyin sahip olduğu bilgiler bulunmaktadır. Birey verilerinin akıbetini kontrol etme hakkına sahiptir. Bu sebeple hukuka uygun işlenmiş olsun veya olmasın kişinin verisinin silinmesini, kaldırılmasını isteme hakkı bulunmaktadır. Bir verinin güncelliğini yitirmesi, ölçsüz biçimde arşivlenerek kullanılması, verilen rızanın dışına çıkılarak kullanılması, işlenmesi, arşivlenmesi veya bir kişilik hakkını ihlal etmesi halinde silme, erişime engelleme ve düzeltme hususunda talepte bulunulması unutulma hakkının gerekçeleri arasındadır.

¹⁴³ Akgül, s. 76.

¹⁴⁴ Uçak, s. 113.

¹⁴⁵ “Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi” (Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik, RG, 30.12.2017, S. 30286, madde 4/ö)

¹⁴⁶ Uçak, s. 113.

Unutulma hakkının kullanılması diğer bazı hakları sınırlandırmaktadır. Bu noktada hakların dengelenmesi hususu değerlendirilmelidir. Kamu yararı, genel sağlık veya devlet aklı doktrinine göre istihbari bir kişisel verinin işlenmesi hali unutulma hakkının istisnalarındandır.¹⁴⁷ Basın faaliyeti, ifade hürriyeti veya kamu yararı kişinin ihlal edilen kişilik değerlerinin her zaman önüne geçmemelidir.

Unutulma hakkı dijital ortamla özdeşleşmiş bir haktır. Fakat geleneksel medyada unutulma hakkının var olması ulusal ve uluslararası mahkeme kararlarında da ele alınmaktadır. Örneğin, Alman Anayasa Mahkemesi eskiden geleneksel medya içeriklerinin sınırlı süre için kamuoyuna açık olma özelliği sebebiyle unutulma hakkına konu olamayacağını fakat günümüz teknolojik gelişmelerinde artık geleneksel medya içeriklerinin kolaylıkla dijitale aktarılabilceğini kabul etmektedir. Bu örnekten yola çıkarak geleneksel medya içeriklerinden eğer dijital ortamda olsaydı ne gibi bir işlem uygulanacaksa bu içeriklerin dijital ortama aktarılmadan da unutulma hakkına konu olabileceği ifade edilebilir. 6112 sayılı Kanun çerçevesinde yapılan SKAAS kayıtları, medya hizmet sağlayıcıların içerikleri 1 yıl süreyle muhafaza etmesi gibi uygulamalar da geleneksel medyada kişisel verilerin işlenmesi anlamına geleceğinden unutulma hakkının geleneksel medyada tamamen göz ardı edilemeyeceği ifade edilmelidir.

Unutulma hakkına birçok anayasal hak girmektedir. Özel hayatın gizliliği, ifade hürriyeti, basın faaliyetleri, haber alma, kişiliğin korunması gibi haklar bunlardan bazılarıdır. Özellikle kişilik haklarının ihlali kişisel verilerin işlenmesiyle yakından ilişkilidir. Bu nedenle kişisel veriler, kişilik haklarının korunması unutulma hakkı çerçevesinde incelenmelidir. Medeni Kanun'daki kabule göre, kişinin vefatıyla kişilik haklarından doğan haklar da ortadan kalkacaktır. Fakat kişi hayatını derinden etkileyen toplumsal uyumsuzluklar nedeniyle kişilik haklarının gerek birey hayattayken doğrudan gerekse birey öldükten sonra yakınları eliyle korunması gerekmektedir. Bu durum bazen yakınların veya üçüncü kişilerin kendi menfaatlerini korumak için bazen de dolaylı olarak vefat edenin haklarını korumak içindir. Doktrindeki bazı görüşler unutulma hakkının mirasçılar tarafından kullanılamayacağını kabul ederken, hatırayı koruma doktrini, ölümden sonra kişiliğin korunması doktrini gibi görüşler de mirasçılarının ölen kişinin kişilik haklarını ileri sürebileceğini kabul etmektedir. Söz konusu tartışma yapay zekâ, deepfake teknolojisi, NFT gibi yeni teknolojiler çerçevesinde de değerlendirilmeye muhtaçtır. Zira ölen bir kişinin sesi, görüntüsü, bilgileri bu teknolojiler kullanılarak adeta kişi hayattaymışçasına yeniden üretilebilmektedir. Bu noktada ölen kişinin kişisel verilerinin, kişilik haklarının mirasçılar tarafından kullanılamayacağını ifade etmek ölenin hatırasının korunmasına, yakınlarının maddi ve manevi zararlarının tazminine cevap vermeyecektir.

Her zaman yetişkin bireylerin unutulma hakkı gündeme gelmeyecektir. Günümüzde internet kullanımı oldukça düşük yaşlara ulaşmaktadır. Bu noktada çocuğun unutulma hakkının öznesi olduğu

---

¹⁴⁷ Atlı, s. 11.

durumlar da çocuğun mirasçı olarak ebeveynlerinin unutulma hakkını kullanabileceği durumlar da bulunmaktadır. Çocuğun üstün yararı esas alınarak hareket edilmesi hukuka uygun olandır.

Doğal afet gibi toplumsal olaylarda haber ve bilgi verme hakkının daha sıkı şekilde korunması gerekmektedir. Fakat bilgi yoğunluğunun en fazla olduğu bu zamanlarda kişilerin verilerinin ve haklarının da üst seviyede korunmasına özen gösterilmelidir. Bu hakkın veya verinin korunmaması doğal afette hayatını kaybeden kişinin yakını veya mirasçısı tarafından manevi bir zarara yol açabilecektir. Bu durumda manevi olarak elem, keder, üzüntü veya aile bütünlüğünün zarara uğraması halinde ölen kişinin bilgilerinin, verilerinin unutulması hakkından mirasçılarının veya yakınlarının yararlanabilmesi gerekmektedir.

Unutulma hakkının mirasçılar bakımından özel bir görünümünü oluşturan diğer bir durumsa devlet aklının oluşmasındaki bilgilerdir. Birey hayattayken devletin kişi hakkında edindiği gizli bilgilerin uzun zaman geçmesine rağmen veya ölümünden sonra dahi arşivlenmeye devam etmesi bireyin yakınlarının hayata dair temiz bir sayfa açmasına engel teşkil ediyor ise mirasçılarının ölenin kişisel verilerinin silinmesini, düzeltilmesini isteme hakları bulunmalıdır.

Unutulma hakkı; kapsamı oldukça geniş olan, günden güne değişen ve teknolojik gelişmelerle sınırları somut olaya göre tespit edilmesi gereken yeni nesil bir haktır. Bu hakkın sadece kişi hayattayken kullanılabilir olduğu kabulü üçüncü kişiler nezdindeki hakların korunmamasına yol açabilecektir. Bu sebeple unutulma hakkını kullanabilecek kişilerin somut olaya göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Böylece kişilik hakları başta olmak üzere birçok Anayasal hak hem ölen kişi nezdinde hem ölenin yakınları nezdinde korunmuş olacaktır.

KAYNAKÇA

Akgül A, "AIHM Kararlarında Kişisel Verilerin Korunması Hakkı", C. 9, S. 92, 2014, Terazi Hukuk Dergisi, ss. 771-805.

Akgül A, "Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: 'Unutulma Hakkı' Ve AB Adalet Divanının 'Google Kararı'", S. 116, 2016, TBBD, ss. 1-38.

Akıncı A. N, "Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", T.C. Kalkınma Bakanlığı İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Çalışma Raporu 6, 2017, (http://www.bilgitoplumu.gov.tr/wp-content/uploads/2017/07/AB_Veri_Koruma_Tuzugu.pdf, s.e.t: 23.08.2023)

Akkurt S. S, "17.06.2015 Tarih, E. 2014/4-56, K. 2015/1679 Sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı ve Mukayeseli Hukuk Çerçevesinde "Unutulma Hakkı", C. 65, 2016, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 205-2635.

Akkurt S. S, "Kişisel Veri Kavramının Hukuki Niteliğine İlişkin Yaklaşımlara Mukayeseli Bir Bakış", C. 2, S. 1, 2020, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, ss. 20-32.

Alman Federal Anayasa Mahkemesi, 1 Bvr 16/13, K.T. 6.11.2019, (Bundesverfassungsgericht), Kararın İngilizce Çevirisi: https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2019/11/rs20191106_1bvr001613en.html (s.e.t: 23. 08.2023)

Antalya G, "Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması -Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi", C. 22, S. 3, 2016, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, ss. 221-250.

Antalya G/ Topuz M, Medeni Hukuk, 4. Baskı, Seçkin, Ankara 2021,

Apaydın C, Basın, Televizyon ve Radyo Yayınlarında Cevap ve Düzeltme Hakkı İnternette Erişimin Engellenmesi, Unutulma Hakkı, 1. Baskı, Seçkin, Ankara, 2020,

Arat A, "Gerçek Kişilerde Kişiliğin Sona Ermesi", C. 9, S. 1-2, 2006, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, ss. 257-276.

Arslan Öncü G, Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitabı Serisi-8, 2019, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, (https://www.anayasa.gov.tr/media/5604/ozel_yasam_hakki.pdf., s.e.t: 23.08.2023)

Arslan S, Sosyal Medya Platformları Üzerinden Kişilik Hakları İhlali, Korunmasına Yönelik Düzenlemeler, Ülke Uygulamaları, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Bilişim Uzmanlığı Tezi, Ankara, 2018.

Atlı T, "Kişisel Verilerin Önleyici, Koruyucu ve İstihbari Faaliyetler Amacıyla İşlenmesi", C. 2, S. 1, 2019, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 4-22.

Ayan M, Miras Hukuku, 9. Baskı, Seçkin, Ankara, 2016.

Balcı M/ Çakır K, “Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu (TCK m. 217/A)”, C. 9, S. 1, 2023, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 1-17.

Birtane Ş/ Alkan F/ Kozan A/ Yıldız F/ Yazıcı H/ Öncel Ç/ Barın T, Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı Karar Özetleri, Anayasa Mahkemesi, Ankara, 2021.

Bozkurt A, Sanal Ortamda Unutulmak Bir Hak Mı? [Röportaj] Türkiye Bilişim Derneği, Bilişim Dergisi, 22 Ağustos 2023, <https://www.bilisimdergisi.org.tr/s161/pdf/94-97.pdf>

Büyüksağış E/ Özyiğit S/ Mirkelam Falay S/ Buldağ İ. E/ Okur M. S, “Dijital Varlıkların Miras Yoluyla İntikali”, C. 47, S. 2, 2021, Yargıtay Dergisi,

Canbolat F/ Koşar G. G, “Basın Yoluyla Kişilik Haklarının Tespitinde Kullanılan Yargıtay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Ölçütlerinin Değerlendirilmesi”, S. 151, 2020, TBBB, ss. 259-302.

Çelik Y, “Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı”, C. 32, 2017, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, ss. 391-410.

Çınar A, “Unutulma Hakkının Ortaya Çıkış Serüveni ve Kapsamının Değerlendirilmesi”, C. 13, S. 49, 2022, TAAD, ss. 551-584.

Çınar A, “Unutulma Hakkının Ortaya Çıkış Serüveni ve Kapsamının Değerlendirilmesi”, C. 13, S. 49, 2022, TAAD, ss. 551-584.

Çırak E, “Dijital Çağda Sonsuza Kadar Hatırlanmaya Karşı, Unutulma Hakkı”, S. 36, 2018, Ceza Hukuku Dergisi, ss. 161-189.

Doğan M, “Şahsiyet Hakkına Tecavüzün Önlenmesi Davası”, C. 5, S. 1-4, 2001, AÜEHFD, 369-420.

Doğan P. B, “Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı, ‘Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı’”, C. 0, S. 0, 2014, Ankara Barosu Dergisi, ss. 477-493.

Doğu A. H, “Görsel ve İşitsel Medyanın Kişisel Veriler Bakımından Hukuki Yönü”, Birinci Ulusal Görsel-İşitsel Medyada Kişisel Verilerin Korunması Sempozyumu Bildiri Kitabı, RTÜK/ KVKK, Ankara, 2022.

Duman K, “Arama Motorları ve İnternet Haberciliğine Etkileri: Türk İnternet Haber Medyası Örneği”, C. 11, S. 1, 2018, Selçuk İletişim, ss. 257-287.

Düğer S, “Yeni Medyanın Hukuki Açından Değerlendirilmesi ve Bir Model Önerisi Olarak Brezilya İnternet Kanunu ‘Marco Civil Da İnternet’, Ed: Mehmet Gökhan Genel, Yeni Medya Araştırmaları 1 Güncel Tartışmalar Ekseninde, 1. Baskı, Ekin, 2015.

Dülger M. V, “Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması”, C. 1, S. 2, 2019, Yaşar Hukuk Dergisi, ss. 71-174.

Dülger M. V, “İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması”, C. 5, S. 1, 2018, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 71-144.

Dülger M. V, Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, Seçkin, 9. Baskı, Ankara, 2022.

Eldem Anar Ü. İ, “Sosyal Medya Ortamında Yer Alan Afet Haberlerinde Etkileşim; İzmir Depremi Örneği”, C. 11, S. 3, 2021, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, ss. 1129-1147.

Elmalıcı H, "Bilişim çağının ortaya çıkardığı temel bir insan hakkı olarak unutulma hakkı", C. 65, S. 4, 2016, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1603-1636.

Erdos D, “Dead ringers? Legal persons and the deceased in European data protection law”, S. 40, 2020, Computer Law & Security Review, (https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S026736492030100X?casa_token=YHTSDa5zLkAAAAAA:2KV7Ta8Fj2Sjp9cAdhitmvGBZ-yvhgNIE88qpdcEWXZl5bhonwFjMTMOL-5YnrsSori3HEm4S, s.e.t: 29.08.2023)

Fabbrini F/ Celeste E, “The Right To Be Forgotten In The Digital Age: The Challenges Of Data Protection Beyond Borders”, S. 21, 2020, German Law Journal, ss. 55-65.

GDPR. EU, “Complete Guide To GDPR Compliance, ‘Everything You Need To Know About The ‘Right To Be Forgotten’”, (<https://gdpr.eu/right-to-be-forgotten/>, s.e.t: 10.08.2023)

Gezder Ü, “Ölüm Sonrası Hatırayı Koruma Doktrini ve Ölüm Sonrası Kişiliğin Korunması Teorisi”, S. 1, 2007, İÜHFMLXV/, ss. 207-222.

Gülener S, “Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak “Unutulma Hakkı”, C. 25, S. 102, 2012, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, ss. 219-240.

Güngör A, “Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlali ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri”, S. 54, 2021, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, ss. 1-24.

İnan A. N/ Ertaş Ş/ Albaş H, Miras Hukuku, 10. Baskı, Seçkin, Ankara, 2022,

İnce Akman N, “Mirasbırakanın Dijital Bilgilerinin Mirasçılara Geçişi (Dijital Tereke)”, C. 9, S. 2, 2018, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 527-560.

Karahisar T, “Yeni Medya, Mahremiyet ve Unutulma Hakkı”, Ağdaki Şüpheli Bir Sosyal Medya Eleştirisi, Der. Tuba Kara, Ebru Özgen, 1. Baskı, Beta Yayın, 2015.

Kaya K, “Özel Hayatın Gizliliği Hakkı ile Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Bağlamında Ortaya Çıkan Bir Hak Olarak Unutulma Hakkının Değerlendirilmesi”, C. 5, S. 8, 2020, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi, ss. 177-196.

Kaya M. B, “Unutulma Hakkı: AİHM’in Unutulma Hakkına Yaklaşımı”, 2020, MBKAYA, (<https://Mbkaya.Com/Unutulma-Hakki-İnsan-Haklari-Aihm/>, s.e.t, 22.02.2023)

Kaya S. B, “İnsan Haklarında Devletin Pozitif Yükümlülüğü: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Üzerine Bir Analiz”, C. 9, S. 1, 2022, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 51-72.

Kent B/ Kulular İbrahim M. A, “The Right to be Forgotten for Protection of Personal Data and Privacy on the Internet”, Trending Topics on Social Media Researches, Ed: Ufuk Bingol, Peter Lang, 2021.

Korap Özel E/ Deniz Ş / Pakkan Ş, "Çocuğu 'Haber'den Silmek: Çocuk Haberlerinde Gazetecilik Etiği İçin Yeni Bir Fırsat Olarak Unutulma Hakkı", S. 61, 2021, *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, ss. 1-34.

Kulular İbrahim M.A/ Aluç Demirel R, "6112 Sayılı Kanun Kapsamında İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumunda Çocukların Korunması", C. 13, S. 51, 2022, *TAAD*, ss. 329-364.

Kum S. Ş, "Unutulma Hakkının İstihbari Kaynaklı İdari İşlemler Açısından Değerlendirilmesi", C. 11, S. 1, 2021, *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, ss. 129-150.

Kütükoğlu E, "Afet Gazeteciliğine Gündem Belirleme Kuramı ve İzmir Depremi Haberlerinden Bakış", C. 4, S. 2, 2021, *MEDIAJ*, ss. 211-233.

Nalbantoğlu S, "Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı", S. 35, 2018, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, ss. 583-605.

Ocak A, "Hakları Dengelemek: Unutulma Hakkı İfade Özgürlüğüne Karşı", C. 9, S. 33, 2018, *TAAD*, ss. 507-536.

Orhan S, "Devlet Aklı Doktrini ve Modern Türkiye'ye Geçiş Sürecinde Bir Tezahürü Olarak Teşkilat-ı Mahsusa", C. 23, S. 39, 2018, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, ss. 375-409.

Ömeroğlu A. "Kişilik Haklarının Alkaya-Türkiye Davası Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması Hukukuna Göre İncelenmesi", C. 0, S. 15, 2020, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, ss. 309-342.

Önok M, "Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında "Unutulma Hakkı" ve Türkiye Açısından Değerlendirmeler", C. 16, S. 1, 2017, *İKÜHFD*, ss. 155-188.

Özyiğit S, "Kişilik Hakkı Ekseninde Deepfake", *Birinci Ulusal Görsel-İşitsel Medyada Kişisel Verilerin Korunması Sempozyumu Bildiri Kitabı*, RTÜK/ KVKK, Ankara, 2023 Mayıs, ss. 168-198.

Radmilovic I/ Bereczki T/ Liber A, "Hungary adopts national GDPR supplementing legislationç Lexology.", *Lexology*, 2018, (<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=3e045c27-67c6-43a5-a5e8-a0a30a07612b>, s.e.t: 23.08.2023)

Salihpaşaoğlu Y/ Değirmencioğlu B, "Unutulma Hakkının Bir "İnsan Hakkı"na Dönüşme Yolculuğu", C. 24, S. 2, 2020, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, ss. 361-388.

Soysal T, "Unutulma Hakkının Avrupa Birliği'nin Genel Veri Koruma Tüzüğü Çerçevesinde İncelenmesi", C. 5, S. 13, 2019, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, ss. 339- 422.

Sözcü U, *Doğal Afetler ve Doğal Afet Okuryazarlığı*, 2. Baskı, Pegem, Ankara, 2019.

Şerefioğlu Henkoğlu H, "Unutulma Hakkı: Dijitalleşme Sürecinde Bilgiye Erişim Özgürlüğünü Tehdit Eder mi?", *Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yöntemleri Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar*, ResearchGate, (https://www.researchgate.net/publication/323558045_Unutulma_Hakki_Dijitallesme_Surecinde_Bilgiye_Erisim_Ozgurlugunu_Tehdit_Eder_mi s.e.t: 23.08.2023)

Tansuğ Ç, “İdare Hukuku Perspektifinden Unutulma Hakkı”, S. 2, 2021, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 1565-1599.

Tuğ Levent G, “Sosyal Medyada Çocuğun Kişilik Hakkı İhlaline Karşı Çocuğun Unutulma Hakkı”, Van YYÜ 40. Yıl Özel Sayısı, 2022, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, ss. 56-77.

Turan Başara G, “Kişiliğin Korunması Kapsamında Ölümünden Sonra Hatıranın Korunması Teorisi”, C. 5, S. 1, 2020, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 341-390.

Turgut C, Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul, 2021.

Uçak M, “Kişisel Verilerin Ölümünden Sonra Korunması”, C. 6, S. 10, 2021, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 10-97.

Usta O, Kişilik Hakları Bağlamında Unutulma Hakkı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, Kayseri, 2020.

Vuraloğlu O. M, “Kişisel Verilerin İşlenmesi Suretiyle Kişilik Hakkı İhlâlinde Kazancın Devri Talebi”, C. 15, S. 1, 2018, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 181-203.

Yavuz C, İnternet’teki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması, Seçkin, 3. Baskı, Ankara, 2020.

Yıldız T, “Unutulma Hakkının Uygulanışı Açısından Arama Motorlarının Rolü”, C. 4, S. 2, 2019, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 399-431.

Yılmaz Ç. M, “Mephisto Kararı Çerçevesinde Postmortal Dönemde Kişilik Hakkının Korunması”, C. 20, S. 41, 2021, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, ss. 877-897.

Yılmaz S/ Erkan V. U, “Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla İntikal Edip Edemeyeceği Sorusunun Kişisel Verileri Koruma Hukuku Kapsamında İncelenmesi”, C. 11, S. 2, 2020, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 567-586.

Yüksel D/ Tolon M, “Dijital Pazarlama Stratejisi Olarak Arama Motoru Optimizasyonu (SEO)”, C. 3, S. 3, 2019, International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, Uluslararası 3B Yazıcı Teknolojileri ve Dijital Endüstri Dergisi, ss. 236-243.